

**BİRLİKTE ÇALMANIN SOSYAL VE
DUYGUSAL GELİŞİMLERİNE ETKİSİNE
İLİŞKİN İKİ ELİN SESİ VAR SENFONİ
ORKESTRASI ÜYELERİNİN GÖRÜŞLERİ**

Arda SUR
Yüksek Lisans Tezi
Danışman: Doç. Berna ÖZKUT
Ocak, 2023
Afyonkarahisar

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

BİRLİKTE ÇALMANIN SOSYAL VE DUYGUSAL
GELİŞİMLERİNE ETKİSİNE İLİŞKİN İKİ ELİN SESİ
VAR SENFONİ ORKESTRASI ÜYELERİNİN GÖRÜŞLERİ

Hazırlayan

Arda SUR

Danışman

Doç. Berna ÖZKUT

AFYONKARAHİSAR 2023

ETİK VE BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI

Yüksek Lisans/Doktora tezi olarak sunduğum “**Birlikte Çalmanın Sosyal ve Duygusal Gelişimlerine Etkisine İlişkin İki Elin Sesi Var Senfoni Orkestrası Üyelerinin Görüşleri**” adlı çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde bilimsel etik kurallara ve atıf gösterme ilkelerine riayet ettiğimi belirterek aksi bir durumun tespiti hâlinde sorumluluğun tamamen bana ait olduğunu kabul, beyan ve taahhüt ederim.

27/01/2023

İmza

Arda SUR

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ENSTİTÜ ONAYI

Öğrencinin	Adı- Soyadı	Arda SUR
	Numarası	190651102
	Anabilim Dalı	Müzik
	Programı	Müzik
	Program Düzeyi	Yüksek Lisans
Tezin Başlığı	Birlikte Çalmanın Sosyal ve Duygusal Gelişimlerine Etkisine İlişkin İki Elin Sesi Var Senfoni Orkestrası Üyelerinin Görüşleri.	
Tez Savunma Sınav Tarihi	27/01/2023	
Tez Savunma Sınav Saati	10:00	

Yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez, Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek oy birliği(x) –oy çokluğu() ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Elbeyi PELİT
MÜDÜR

Bu tez, Enstitü Müdürlüğünce kontrol edilerek, elektronik imza kullanılarak onaylanmıştır.

ÖZET

BİRLİKTE ÇALMANIN SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİMLERİNE ETKİSİNE İLİŞKİN İKİ ELİN SESİ VAR SENFONİ ORKESTRASI ÜYELERİNİN GÖRÜŞLERİ

Arda SUR

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI

Ocak, 2023

Danışman: Doç. Berna ÖZKUT

Müzik eğitimi; bireylerin kendi benliklerini ortaya çıkarmasında, kişisel gelişimlerinde, sosyal hayatlarının şekillenmesinde, duygularını açığa çıkartmada, bireylerin toplumun bir parçası olmasında önemli etkiye sahiptir. Buradan hareketle, bireylerin sosyal ve duygusal gelişimleri içerisinde müzik eğitiminin yeri ve önemini araştırmak üzere, Eskişehir Tepebaşı Belediyesi tarafından oluşturulan “İki Elin Sesi Var” orkestrası içerisinde görev alan bireylerin, sosyal ve duygusal gelişimlerinin yaş, cinsiyet ve deneyim sürelerine bağlı olarak herhangi bir değişime uğrayıp uğramadığının araştırılması amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 60 orkestra üyesi oluşturmaktadır. Çalışma verilerinin toplanmasında araştırmacı tarafından hazırlanan ve bireylere uygulanan üçlü likert ölçekli 17 maddeden oluşan anket kullanılmıştır. Anket soruları, uzman görüşleri doğrultusunda yeniden düzenlenmiş sadeleştirilmiştir. Sorular sosyal ve duygusal gelişim başlıklarına uygun olacak şekilde iki bölüme ayrılmıştır. Anket analizinden elde edilen verilere Montecarlo simülasyonu uygulanmış, uygulanan simülasyona göre veriler SPSS programına işlenmiştir. Elde edilen verilerden, bireylerin orkestra içerisinde aldıkları bireysel ve toplu müzik eğitiminin onların sosyal ve duygusal gelişimlerini olgunlaştırmada önemli yer tutmaktadır. Yaşa bağlı olarak 15-17 yaş grubunun 12-14 yaş grubundaki bireylere oranla gelişimlerinin daha belirgin olduğu, cinsiyete bağlı olarak kadınların ve erkeklerin belirli sosyal ve duygusal gelişim alanlarında farklılıklar olduğu görülmektedir. Deneyim süresine bağlı olarak da, orkestra içerisinde daha fazla vakit geçiren bireylerin yeni başlayan bireylere göre sosyal ve duygusal gelişimlerinin önde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Orkestra, kişisel gelişim, sosyal gelişim, duygusal gelişim.

ABSTRACT

THE THOUGHTS OF İKİ ELİN SESİ VAR ORCHESTRA ABOUT THE IMPACT OF PLAYING TOGETHER ON SOCIAL AND EMOTIONAL DEVELOPMENTS

Arda SUR

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF MUSIC**

January, 2023

Advisor: Assoc. Prof. Berna ÖZKUT

Music education has an important impact on revealing individuals' own selves, personal development, shaping their social lives, revealing their emotions, and making individuals a part of society. Thus, individuals' social and emotional development to investigate the importance of music in education, Eskisehir tepebasi municipality, created by "İki Elin Sesi Var" who worked in the orchestra of the individuals, social and emotional development of your age, gender and length of experience was to investigate whether any change, depending on came around. The working group of the research is composed of orchestra members. In the collection of the study data, a questionnaire consisting of 17 items with a triple likert scale prepared by the researcher and applied to individuals was used. The survey questions have been rearranged and simplified in accordance with the expert opinions. The questions are divided into two sections in accordance with the headings of social and emotional development. Montecarlo simulation was applied to the data obtained from the survey analysis and the data were processed into SPSS program according to the applied simulation. The data obtained from the individuals in the band of their individual and collective social and emotional development and maturation of music education, and they are important in the space it occupies, depending on the age group 12-14 15-17 years age group, compared to individuals in their development is more prominent, depending on your gender of men and women it is observed that there are differences in specific areas of social and emotional development. Depending on the duration of the experience, it has been concluded that the social and emotional development of individuals who spend more time in the orchestra is ahead compared to the newly started individuals.

Keywords: Orchestra, personal development, social development, emotional development.

ÖN SÖZ

Bizimle beraber okula başladığımız ilk günden aramızda bulunduğu zamana kadar yol aldığımız, bize her zaman maddi ve manevi destekte bulunan değerli hocamız Dr. Öğr. Üyesi. Hicret ÇÖL'e sonsuz teşekkürlerimi iletiyorum. Hocamızdan devraldığı danışmanlığı sabırla ve büyük bir gayretle devam ettiren ve nihayi sonuca ulaşmamızı sağlayan Doç. Berna Özkut'a şükranlarımı sunuyorum.

Arda SUR
2023, Afyonkarahisar

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ETİK VE BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI.....	ii
ENSTİTÜ ONAYI	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖN SÖZ	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLOLAR LİSTESİ	ix
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN İÇERİĞİ

1. MÜZİK SANATI, EĞİTİMİ VE TOPLUM.....	3
2. SOSYAL, DUYGUSAL GELİŞİM KAVRAMI VE MÜZİK EĞİTİMİNİN ETKİLERİ	4
2.1. SOSYAL GELİŞİM KAVRAMI	4
2.2. DUYGUSAL GELİŞİM KAVRAMI	6
3. ÇOCUKLARIN SOSYAL, DUYGUSAL GELİŞİMİ VE MÜZİK EĞİTİMİNİN ETKİSİ	7
3.1. ÇOCUKLARIN SOSYAL GELİŞİMİ VE MÜZİK.....	7
3.2. ÇOCUKLARIN DUYGUSAL GELİŞİMİ VE MÜZİK	8
4. ERGENLİK DÖNEMİNDE SOSYAL, DUYGUSAL GELİŞİM KAVRAMI VE MÜZİK EĞİTİMİNİN ETKİLERİ	10
5. ÇALGI EĞİTİMİNİN SOSYAL YAPISI VE BİRLİKTELİK.....	15
5.1. ÇALGI EĞİTİMİNİN SOSYAL YAPISINDA ÇOCUKLAR VE ERGENLER.....	17
6. İKİ ELİN SESİ VAR ORKESTRASI KURULUŞU VE SİSTEMİN İŞLEYİŞİ.....	19
7. EL SİSTEMA.....	20

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

1. SOSYAL VE DUYGUSAL KAZANIMLAR İLE İLGİLİ MAKALE VE TEZ ÇALIŞMALARI	22
1.1. MAKALE ÇALIŞMALARI.....	22
1.2. TEZ ÇALIŞMALARI.....	23
2. MÜZİK EĞİTİMİNİN KAZANDIRDIĞI SOSYAL VE DUYGUSAL KAZANIMLAR İLE İLGİLİ MAKALE VE TEZ ÇALIŞMALARI.....	24
2.1. MAKALE ÇALIŞMALARI.....	24
2.2. TEZ ÇALIŞMALARI.....	25
3. EI SİSTEMA PRENSİBİ İLE İLGİLİ MAKALE VE TEZ ÇALIŞMALARI	26
3.1. MAKALE ÇALIŞMALARI.....	26
3.2. TEZ ÇALIŞMALARI.....	27

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ.....	29
2. ARAŞTIRMANIN PROBLEMLERİ VE ALT PROBLEMLERİ.....	29
3. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE SINIRLILIKLARI	29
4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	30
5. ARAŞTIRMANIN ÇALIŞMA GRUBU	30
6. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	31
6.1. ANKET SORULARININ HAZIRLANMASI	31
6.2. VERİLERİN TOPLANMASI	31
7. VERİ ANALİZ YÖNTEMİ	32
8. ARAŞTIRMANIN BULGULARI	32
8.1. ÖĞRENCİLERİN SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİM DÜZEYLERİNİN YAŞA BAĞLI BULGULARI	32
8.2. ÖĞRENCİLERİN SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİMİŞLİK DÜZEYİNİN CİNSİYETE BAĞLI BULGULARI	39
8.3. ÖĞRENCİLERİN SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİMİŞLİK DÜZEYLERİNİN GEÇİRDİKLERİ SÜREYE BAĞLI BULGULARI	45
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	52
KAYNAKÇA.....	61
EKLER	64

TABLÖLAR LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 1. Yaşaya Bağlı Bulgular.....	32
Tablo 2. Cinsiyete Bağlı Bulgular	39
Tablo 3. Geçirdikleri Süreye Bağlı Bulgular	45

GİRİŞ

Bilim, teknik ve sanatın bir toplumda beraber işlevsel olduğu, önem gördüğü ve öğelerinden yeterince yararlanıldığı durumlarda, o toplumun gelişmişlik düzeyinin ve toplumsal yapısının yüksek olduğundan bahsedilebilir. Sanat dalları içerisinde, insan ruhunda derin izler bırakan müzik eğitimi; bireyleri ve toplumları biçimlendiren, dönüştüren ve geliştiren en etkili süreçlerden biridir.

Ayrıca kültürel bütünlüğü sağlamakla beraber bir bireyi topluma kazandırmak adına, içerdiği farklı yapı birimleriyle daimî olarak süregelen hayat içerisinde varlığını devam ettirmektedir. Duyguları harekete geçirmede önemli unsurlardan olan müzik eğitimi; bireylerin bu duygular aracılığı ile paylaşımında bulunmasını, kişisel gelişimini sağlamasını, sosyalleşmesini ve yaratıcı özelliklerinin hareketlenmesini sağlamakta önemli bir etkidir.

Çağdaş eğitim anlayışında birey; bedensel, devinişsel, duyuşsal ve bilişsel yapılarıyla bir bütün olarak ele alınıp her alanda da dengeli bir şekilde eğitilmelidir. (Uçan,1994:51).

Bu dengenin kurulabilmesi için çocukların ve gençlerin sosyal ve duygusal gelişim alanlarını destekleyecek süreçler içerisinde olmaları, onların sosyal hayatta daha aktif rol almalarını sağlayacaktır.

Sosyal ve duygusal gelişim; bireylerin, bulunduğu toplum içerisinde kendini ispat etme çabasıyla beraber, çocukluktan itibaren başlayarak etrafındaki uyarıcılarla iletişim halinde olmasıdır. Müzik eğitimi bu açıdan bireyin etkileşimde bulunabileceği geniş bir alana sahiptir. Orkestralar, korolar, eğitsel oyun grupları, çeşitli müzik grupları vb. bu alanın içerisinde yer almaktadır. Bu alanlar aracılığı ile bireyler bir arada sosyalleşmekte duygu paylaşımında bulunmaktadırlar. Böylece sosyal toplumu tanımakta, iletişimlerini, özgüvenlerini güçlendirmekte, olumlu duygularını harekete geçirebilmekte, görüşlerini daha net ve açık bir biçimde ifade edebilmektedirler.

Bu araştırmada, El Sistema prensip alınarak kurulan “İki Elin Sesi Var Orkestrasında” eğitim alan bireylerin, sosyal ve duygusal gelişimlerinin uygulanan anket çalışmasıyla yaş, cinsiyet orkestra içerisinde aldıkları süre değişkenlerine bağlı olarak elde edilen bulgularla, tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda elde edilen veriler, uzman görüşleri doğrultusunda seçilmiş, maddeler bu doğrultuda hazırlanmıştır. Uygulanan anketlerden elde edilen veriler ilk elden toplanarak SPSS programına

işlenmiştir. Bu doğrultuda araştırmada bireylerin müzikle etkileşimleri sonucu kazandıkları sosyal ve duygusal gelişimlerin bireylerin yaş, cinsiyet ve deneyim sürelerine bağlı olarak ortaya çıkan farklılıkların, neler olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırma orkestralarda, korolarda, çeşitli müzik kurumlarında eğitim alan bireylerin, müzik sanatının etkisi aracılığıyla kazandıkları sosyal ve duygusal gelişim durumlarının, bireylere sağladığı katkıların açığa çıkartılması açısından dikkat çekeceği düşünülmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN İÇERİĞİ

1. MÜZİK SANATI, EĞİTİMİ VE TOPLUM

Toplum; insanların günlük yaşamlarında düzen ve yasalar vasıtasıyla bir arada yaşadığı sosyal, duygusal, kültürel, ekonomik aktarımlarda bulunarak toplumsal bilinci oluşturan kurumlardır. Çeçen toplum kavramını şu şekilde tanımlamıştır:

İnsanlar arasındaki ilişkilerin giderek bilinçli biçimlerde düzenlenmesi de beraberinde toplumsallaşma olgusunu getirmiştir. Bu nedenle, insan bilinci yalnızca birey ile onun doğal çevresi arasındaki bir ilişki değil, aynı zamanda en yalın biçimlerinde bile toplum ile çevresi arasındaki ilişkinin bireyde yansıyan toplumsal bir imgesidir. (Çeçen,2020:3).

Toplumsal yapının oluşumunda etkili olan kavramlardan bir diğeri müzik sanatıdır. İnsanın var olduğu zamandan beri toplumların iletişim kurmalarını sağlayan, kültürel aktarımlarda bulunarak özlerini oluşturmada başta gelen sanat dallarından birisidir.

Müzik; insan topluluklarının birliktelik ve beraber yaşama güdüsünü açığa çıkartan ve bu açığa çıkan güdünün de insanlar tarafından paylaşılmasına vesile olan bir toplum sanatıdır. Bu toplum sanatı, insanların eski çağlardan günümüze yaşamlarının her alanında, ölümlerinde, korkularında, sevinçlerinde vb. durumlarda kendilerini korumak için yarattıkları bir savunma sistemidir. (Ali,1987:166-167). Aynı zamanda müzik sanatı insanları etkisi altına alarak onların sesler, titreşimler, melodiler aracılığı ile duygusal zevke ulaşmalarını sağlamaktadır. Müzik sanatı insanların hayal dünyalarını ve yaratıcı gücünü harekete geçirerek insanlara dinginlik kazandırmakta, bunun yanı sıra insanların ritmik ve melodik algılarını karşılıklı olarak müzik aracılığı ile iletişim halinde olmalarını sağlamaktadır. (Edman,1991:107-108).

İletişim, insanların, müzik aracılığıyla kendi kültürünü, benliğini tanımasını ve yaşamını sürdürmesine olanak sağlar. İnsanlar bebeklikten çocukluğuna kadar ninnilerle, tekerlemelerle, çeşitli müzik oyunları ile büyürler. Bu süreç, yetişkinlik ve yaşlılık dönemlerinde farklı şekillerde süregelir. Kişinin yaşamı boyunca bulunduğu müzik çevresi, kişinin karakterinin oluşmasında önemli bir etkiye sahiptir. (Uçan,1994:12).

Bu etkiyle birlikte müzik geçmişten günümüze kadar gelen süreçte birçok tür ve birçok farklı yorum ile yaşamını sürdürmeye devam etmektedir. Değişen müzikle birlikte insanlar da farklı sosyal ve toplumsal yapılar oluşturmakta, modern dünya müziklerini

yaratmaktadırlar. İnsanlar müzik ve müzik çevresi ile doğrudan ya da dolaylı olarak etkileşimde bulunabilmektedir. Buradan yola çıkılarak müzik eğitimi; bireyin müzik kültürünü, algısını, bireysel müzik yeteneklerini geliştirmeli ve müzik konusunda bilinç kazandırmalıdır. Bu bakımdan müzik eğitimi toplumların vazgeçilmez bir unsuru olmalıdır (Uçan,1994:15).

Toplumun müzik eğitiminin temeli okullarda oluşturulmaktadır. Okullar toplumun geleceğinin şekillendirilmesinde önemli bir konumda yer almaktadır. Müzik eğitimi de bu konunun önemli basamaklarından birini oluşturmaktadır. Müzik eğitimi bir toplumun sosyoekonomik, kültürel ve toplumsal alanlarda kendine kazandırabildiği uygun değerlerle sürdürülebilir. Müzik eğitimi alanındaki bu sürdürülebilirlik, müzik sanatının toplumun içerisinde yer alması için önemlidir. Aynı zamanda müziğin, insanın gelişimi açısından değerlendirildiğinde fizyolojik ve psikolojik olarak sağladığı kazanımlar unutulmamalıdır. İnsanların sosyal davranışlarında değişiklik yaratmada müzik eğitimi güçlü bir araçtır. Müzik, toplumların işlevsellik kazanması açısından gelişmesi ve geliştirilmesi gereken bir olgudur; bu gelişen kazanımlar aile ve topluma yerleştirilerek insanların yaşamının köklerini oluşturacaktır (Sun ve Seyrek,1993:87-88).

Zaman içinde gelişen toplumlar, müzik sanatının insanların eğitim aracılığı ile paylaşımında bulunarak ve bu sanatı birçok alanda geliştirerek biçimlenmesini sağlamışlardır. İnsanların, edindikleri tecrübeleri örgün ve yaygın eğitim kurumları aracılığıyla daha profesyonel biçimde aktarmalarında müzik eğitiminin önyak olduğu görülmektedir. Aynı zamanda müzik; insanların yaşantılarını sürdürmesinde, kültürel ve toplumsal farkların oluşmasında, toplumların yapısının temelini oluşturarak insanların kendi benliklerini yaratmasında önemli bir etkidir. Bu etkenin en önemli işlevi, müzik sanatının insanlar arasında sosyal ve duygusal aktarımı sağlayabilmesidir.

2. SOSYAL, DUYGUSAL GELİŞİM KAVRAMI VE MÜZİK EĞİTİMİNİN ETKİLERİ

2.1. SOSYAL GELİŞİM KAVRAMI

Sosyal gelişim; bireyin bulunduğu topluma ayak uydurarak yaşama ve öğrenme sürecidir. İnsanların kendi türdeşleriyle sosyal olarak belirli kurallar çerçevesindeki faaliyetleri yerine getirmesidir. İnsanların bir arada uyum içinde yaşamalarının temel şartını oluşturan bu kavram, toplumu oluşturan sosyal birlikteliktir(Kulaksızoğlu, 1992: 39). Bu birliktelik, insanların bir arada yaşamasını sağlayan, bilinçli ve iletişime açık bir

yaşam döngüsüne girmesine yardımcı olan, toplumun norm ve değerlerine uyarak hareket etmesini sağlayan davranışlarının bütünü oluşturarak parça sosyal gelişimdir. Sosyalleşme ise bireyin etrafındaki uyarıcılarla iletişime geçerek belirli bir kültür ve değer aktarımına neden olan bir araçtır. Sosyalleşme kavramı çocukluktan itibaren başlayarak, kişinin yaşamı boyunca belirli aşamalar ile gelişerek devam eder. Bu nedenle bireyin erken yaşlarda kazandığı sosyal dürtüler, gelecek yaşamının sosyal gelişiminin basamaklarını oluşturmaktadır. Sosyal gelişimin bu basamaklarında bireyin gelişmesi için birçok temel kavram yer almaktadır. Bireyin oluşturduğu ve geliştirdiği benlik, sosyal olgunluk ve kültür bu kavramlardan bazılarıdır. Benlik, bireyin aile içerisinde anne, baba iletişimi ile başlamaktadır. Benlik, bireyin temel güven duygularını geliştirir. İlerleyen zamanlarda sosyal olgunluk kazanan birey; bu sayede çevresine uyum sağlamayı, etkili iletişim kurmayı başarabilir. Sosyal gelişim, bireylerin sağlıklı bir yaşam sürmesi açısından önem arz etmektedir (Megep, 2001: 3-4).

İnsanlar kendi benliklerini fark ettikleri ilk andan itibaren çevresi ile iletişime açık hale gelir. Bu durum sosyal yaşamın başlangıcını oluşturur. Sosyalleşme sadece toplumun salt kültürü dışında, evrensel değer ve ilkelere de sahip olmalıdır. Sosyal gelişim, insanın bilişsel ve ahlaki gelişimi ile iş birliği içerisinde hareket etmelidir. Çünkü insanların bir arada sağlıklı sosyal yaşam ortamı oluşturmasında bu kavramlar etkilidir (Aydın, 2004: 48-49). İnsanların, iletişim kurması, benliklerinin şekillenmesi, topluma ayak uydurarak sosyal gelişim kavramının temellerine ulaşabilmesi bakımından iletişim halinde bulunmasının gerekli olduğu görülmektedir. Bu etkileşimin temel basamağını toplumun temel yapısını oluşturan grup kavramı oluşturmaktadır.

Sosyal yaşam kavramı insanların dünyada hayat buldukları ilk andan itibaren gruplar halinde yaşama ihtiyacı hissetmeleri sebebiyle oluşmuştur. Bu yaşama ihtiyacı, insanın yaratılışı itibari ile sosyal bir varlık olmasından kaynaklanmaktadır. Bu doğrultuda toplumun en küçük ferdi olan çocuğun, dünyaya gözünü açtığı andan itibaren aile fertleri ile sosyal etkileşimi başlamış olur. Çocuğun duygusal ve fiziksel yönden gelişim göstermesiyle birlikte, sosyal çevresi de o doğrultuda genişler. Bu nedenle sağlıklı bir bireyin çevresine uyum sağlayabilmesindeki ilk adım, sosyal çevreye uyum sağlayabilmesidir. Sosyal gelişimini tamamlayamamış bireyler, sosyal çevresinde iletişim kurmakta zorluk çekerler; yardımlaşma, paylaşma gibi duygularının kapalı kalması ile toplumda kabul görmeyebilirler. Bu sosyal beceriler, bireyi topluma kazandırabilmek adına daha sonra da edinilebilir. Fakat bireyin sosyal yönden erken

safhada gelişim göstermesi, yetişkinlik yıllarında sosyal yaşantısını belirli kurallar çerçevesinde daha rahat yerine getirmesini sağlar. Topluma kazandırılmasına olanak tanır (Binbaşoğlu,1992'den akt. Çağdaş ve Seçer, 2002: 4-5).

Bireylerin topluma kazandırılmasında sosyal gelişimini olumlu yönde tamamlaması önemlidir. Çünkü sosyal gelişimini yeteri kadar tamamlayabilmiş bir birey topluma ayak uydurabilir, insanlarla etkileşim halinde bulunarak toplum içinde varlığını sürdürebilir. Bu bakımdan sosyal beceri kazanımı bireyin psikolojik olarak sağlıklı bir yaşam sürdürmesinde, insanlarla iletişim halinde bulunarak topluma ayak uydurması açısından gereklidir. Buna bağlı olarak bireylerin sosyal gelişimini tamamlayıcı unsur olan “duygusal gelişim kavramı” da konu içerisinde ele alınmıştır.

2.2. DUYGUSAL GELİŞİM KAVRAMI

Duygusal gelişim süreci; bireylerin çeşitli iç ve dış uyarıcıların etkisine maruz kalması sonucu otonom sistemin harekete geçmesini sağlayan insanın varlıksal oluşumudur. Duygular; otonom sistemi harekete geçirerek insanlarda, acı, hüzün, mutluluk, pişmanlık, sevgi, kaygı, özlem, istek, kıskançlık, kırgınlık vb. hislerin yaşanmasını sağlar (Topses, 1992: 166).

Bu duygular, insanların yaşadığı ortama, bulunduğu sosyal çevreye göre değişir ve farklılık gösterir. Duygular, belirli çağrışımlar aracılığı ile bilinçli veya bilinç dışı etkilerle açığa çıkabilir. Duygular, düşünceleri harekete geçirmede ya da tam tersine, düşünceler duyguları harekete geçirmede etkili bir araçtır. Buna rağmen insanların var olduğu ilk andan itibaren duygusal güdüleri evrimleşmiştir. Kişinin yaşadığı toplum, kültür, gelenek ve göreneklere göre de farklılık gösterir (Gövsä, 1998: 29).

İnsanlar, yaşamlarının çeşitli safhalarında dış etkenler aracılığı ile gelen uyarıcılarla duygularını yaşamaktadırlar. Bireyin duygularının oluşumunda sosyal çevresinin önemi büyük ölçüde etkilidir. Bu etkenlerin başında ailenin sosyal yapısı ve çevresi yer almaktadır. Duygular öğrenme ve yaşam deneyimleriyle farklılık göstermektedir (Megep, 2007: 3).

Duygular, insanların yaşamları boyunca birbirlerinin duygu durumlarını anlayarak iletişim kurmalarını sağlayan insanda zaten var olan bir sistemdir. Mutluluk, korku, nefret, aşk gibi temel duygular bireyin yaşadığı çevrenin etkisine dayalı olarak gelişim gösterir. Buna bağlı olarak da çocukların sosyal ve duygusal gelişimi konu içerisinde incelemeye alınmıştır.

3. ÇOCUKLARIN SOSYAL, DUYGUSAL GELİŞİMİ VE MÜZİK EĞİTİMİNİN ETKİSİ

3.1. ÇOCUKLARIN SOSYAL GELİŞİMİ VE MÜZİK

Bireylerin sosyal ve duygusal gelişiminde, çocukluk dönemi önemli bir yer tutmaktadır. Çocukluk döneminde yaşananlar, bireylerin gelişimleri dikkate alındığında diğer dönemlere göre daha kalıcı izler taşımaktadır. Çocukların büyüdüğü çevre göz önünde bulundurulduğunda bu dönem; onların sosyal yaşantılarının şekillenmesinde, kişiliklerinin oluşmasında, olumlu duygularını sürdürebilmesinde önemli bir evredir.

Bu bakımdan çocukluk yaşlarından itibaren sağlıklı bir biçimde sosyal yaşantıya ve aile ile etkili bir iletişime sahip olmak, çocuğun davranışlarını etkili bir biçimde dile getirmesi açısından önemlidir. Sosyalleşme olgusunun başarıya ulaşmasındaki ilk etken, çocuğun kendini denetim altına alabilmesinden geçer. Kendi denetimini sağlayabilen çocuk evde, okulda katıldığı çeşitli topluluklarda verilen görevleri verilen zamanda yerine getirir; toplumda kabul gören kurallara ve yasalara saygı gösterir ve uyar (Ülgen ve Fidan'dan akt. Çağdaş ve Seçer, 2002: 11). Çocuğun kendi öz denetimi dışında çevresindeki kişilerle iyi bir iletişim ağı oluşturabiliyorsa, özellikle aile içinde veya öğretmenleri aracılığı ile sağlıklı bir iletişim ve bilgi ağı oluşturulabiliyorsa sosyal yaşamında o kadar etkin ve aktif rol alır. Bu durumda aile veya öğretmenler, çocuğa çeşitli ödevler ve görevler vererek çocuğun sorumluluk duygusu kazanmasını sağlamalıdır. Görüşlerini ve fikirlerini ifade edebileceği ortamlar yaratmalıdır. Çocuğun sürekli kontrol altında tutulmadan bağımsız olarak da hareket edebileceği alanlar oluşturulmalıdır. Çocuğun da bir birey olduğu unutulmamalıdır (Oğuzkan,1981'den akt. Çağdaş ve Seçer, 2002: 10).

Çocuğun bu kazanımları harekete geçirebilmesi açısından müzik eğitimi de yardımcı bir araçtır. Buna bağlı olarak Sebahattin Çiçek (2000: 9) müzik eğitiminin çocuklara yeni görüşler kazandırabilmesi, çocuklara müzik eğitiminin belirli bir disiplin içinde öğretilmesi için kazandırılması gereken temel ilkeleri maddeler halinde şöyle ele almıştır:

1. "Bilinenden bilinmeyene, yakından uzağa gitme: İlköğretimde öncelikli olarak yapılacak iş, çocuğun yakın çevresindeki çocuk ezgileri ve şarkılarından başlamak olmalıdır. Bunlar da sayımlar, tekerlemeler, ninniler, çevre müzikleri, komşu bölgenin müzikleri tümüyle Türk Halk Müziği'nden seçilmiş uygun örnekler, Halk ve çocuk müziği kaynağına dayanan çağdaş müzik düşüncesiyle yaratılan Türk Okul

Şarkıları, Ulusal bilinci uyanık tutan tarihi türkü ve marşlar, Başka ülkelerin eğitsel değer taşıyan şarkıları olarak çeşitlenebilir.

2. Müzikten Bilgiye Gitme: Çocuklar, anadillerini nasıl önce konuşarak sonra da okuyup yazarak öğreniyorlarsa müziği de böyle öğrenmelidir. Bunun için müzik eğitimine şarkılarla başlanmalı ve bu şarkılar hiçbir kural öğretilmeden kulaktan öğretilmelidir. Ancak bu gerçekleştikten sonra bazı müzik kuralları öğretilir.
3. Müziği Yaşama Katma: Çocukların müzik derslerinde öğrendiği herşey okul içinde ve dışındakullanılabilir olmalıdır. Bu yüzden iş oyun ve doğa olayları ile ilgili şarkılara yer verilmelidir.
4. Müzik Eğitiminde Bütünlüğü Sağlama Müzik eğitimi bütünlüğe uyacak şekilde yürütülmelidir. Şarkı ve çalgı öğretimi, kulak eğitimi, solfej, dikte, bestecilik yeteneğini pekiştirici olmalı. Bunlar ayrı ayrı ele alınmalı ve birbirine bağlı hale getirilmelidir.
5. Müzikten Yararlanmayı Bilme; Müzik sadece ders içinde kalmasıyla değil aynı zamanda dinlemede, eğlenmede, ve anlatımda yarar sağlamalıdır. Müzik, ders çalışırken, uyanırken, günün boş saatlerinde sürekli yer almalıdır.
6. Ses Ve Çalgı Müziğinin Birlikte Yürütülmesini Sağlama; Şarkı söylemenin yanında, şarkılarla, oyunlarla, yürüyüşlerle, eşlik etmek amacıyla çocukların çalabilecekleri çalgıların öğretilmesi gerekir Bu çalgıların öğretimine, çocukların bildiği şarkıların öğretimi ile başlanmalıdır.
7. Yaratma Duygusu Ve Yeteneğini Geliştirme; Hem şarkı hem de çalgı öğretiminde çocukları yaratıcılığa yöneltecek yollar aranmalıdır. Çocuk bir şarkıya hareketleri ile eşlik etmelidir Bildiği şarkı ve oyunlara benzer ezgi yapma çalışmalarına yönlendirilmelidir”(Çiçek, 2000: 9).

Çocuğun sosyal özelliklerinin gelişimi açısından müzik eğitimi, çocuğun eğitim safhasından önce çocukta daha mutlu ve huzurlu bir kişilik yaratmasına ön ayak olmalıdır. Müzik çocuğu dinlendirmeli, dinginlik vermelidir. Özellikle çocukların eğitim hayatına girmesiyle bireysel ve grup halinde yapılan müzik etkinlikleri aracılığı ile sadece müzik eğitimi almakla kalmayarak çocuğun sosyal özelliklerinin gelişimini sağlaması açısından da ilk adımlarını atmaya başlamaktadır. Çocuk akranları ile şarkı söylerken veya çeşitli müziksel etkinlikleri yerine getirirken uyum sağlamayı öğrenir, disiplin duygusunun oluşumunu sağlar. Çocuk, özellikle bireysel olarak yaptığı etkinliklerle belirli doygunluğa ulaşır ve bu doygunlukla birlikte çocuğun öz güveni gelişir. Öz güveni yüksek olan çocuk, sosyal açıdan her zaman bir adım önde olur ve psikolojik olarak duygusal doyumu yakaladığı için daha mutlu ve huzurlu bir gelecek yaşamaya hak kazanır. Çocuğun çevresi ile iletişimi olumlu yönde gelişir. Çevresindeki bireylerle daha sağlıklı bir iletişim ağı oluşturur. Sosyal özelliklerini olumlu yönde geliştirir (Küçükyağcı ve Kul, 2002: 6).

3.2. ÇOCUKLARIN DUYGUSAL GELİŞİMİ VE MÜZİK

Duygular, bireylerin kendilerini uygun bir biçimde ifade etmelerini sağlamada etkin bir araçtır. İnsan bilinçli bir varlıktır. Bilinç ve duygu arasında da birbirini

tamamlayan ve geliştiren bir denge unsuru yer almaktadır. Duygular sağlıklı bir biçimde kullanılması bireylerin gelişimlerini olumlu yönde etkileyecektir (Topses, 1992: 174).

Duygusal gelişim, çevrenin etkisi ile açığa çıkan ve içimizde bulunan duyguların dışarı yansımalarıdır. Duygular çocuğun var olduğu andan itibaren harekete geçmektedir. Çocukluk döneminde gereksinimleri karşılanan çocuk, duygularını gülerken ya da ağlayarak açığa çıkarmaktadır. Açığa çıkan bu duygular öğrenme ve olgunlaşma aşamasında farklılık gösterir. Bu bakımdan duygular kişilere göre farklılıklar gösterir (Üre, vd. 2001: 1).

Duygular, bireyin çevresiyle etkileşiminin sürekliliği açısından önemlidir. Bireyin duygularından haz alması, bireyin başarı oranının artması ile doğrudan orantılıdır. Aksi yönde duyguların olumsuz olması veya olumsuz yönde gelişim göstermesi bireyde duygu durum bozuklukları yaratabilir. Bu duygu durum bozukluğu bireyin davranışlarına etki eder ve çevresiyle etkileşimini kısıtlar. Bu duygu gelişimleri bireyin yaşamının gelişen evrelerinde açığa çıkar. Bireyin duygularını anlamlandırmaya başlaması yani ilk gelişim aşaması, okul öncesi çağda başlar. Duygu, çocuk hayata gözlerini açtığı andan başlayarak yaşamı boyunca devam eder. Çocuk, çok küçük yaşlarda içinde bulunduğu duygu durumunu yeteri kadar belli edemeyebilir. İlerleyen süreç içinde çocuğun yürümeye ve konuşmaya başlaması duygularını daha açık bir şekilde ifade edebilmesine olanak tanır. Bu dönemde çocuğun duygularının oluşumu ve olumlu yönde gelişiminde aile bireylerinin katkısının önemi yadsınamayacak kadar çoktur (Başaran, 1988: 103-105)

Çocuğun kişilik gelişiminde ailenin çocuğun duygularını anlaması, çocukla empati kurabilmesi çok önemlidir. Aile içerisinde yeteri kadar ilgi ve şefkat gösterilirse çocuğun kişiliği, sosyal ve duygusal yapısı tam anlamıyla rayına oturabilir. Çocukla aile arasındaki duygusal ve sosyal bağı sağlamlaştırmaya yarayan en önemli araçlardan biri aile içerisindeki iletişimidir. Aile içerisindeki iletişim ne kadar güçlü olursa çocuğun değer duygusu o oranda gelişim gösterir. Bunun yanı sıra aile içerisinde yeteri düzeyde iletişim kurulmaz, çocuk sürekli olarak eleştirilirse çocuk fikirlerini söylemekten çekinir; kendini ifade edemez duruma gelir. Bu sebeple çocuğun sağlam temellere dayalı duygusal gelişim sağlaması; saygıyı, sevgiyi ve karşılıklı anlayışı elden bırakmamaktan geçmektedir (Döğüşgen, bt.: 19-20).

Bu dönemde çocukların sağlıklı bir biçimde duygusal gelişimlerini sağlamada dört kritik dönem vardır:

1. Emniyet Duygusu: Çocuğunuzun kendisini ve geleceğini güvende hissetmelidir
2. Ait Olma Duygusu: Çocuklarınız kendi ailesinden başlamak üzere, arkadaşları, okul arkadaşları, spor grupları, komşuları veya toplum gibi diğer insan gruplarını kapsayacak şekilde başkaları tarafından kabul görmeye ve sevmeye ihtiyaç duyar. Bu kabul edilme ve grup kimliği olmadan kendisini reddedilmiş, yalnız ve bir “evi”, “ailesi”, veya “grubu” olmayan başıboş biri gibi hissedebilir
3. Amaç Duygusu: Çocuğunuzun kendisine amaç ve yön veren; enerjisini başarıya ve kendini ifade etmeye yönelten hedefleri olmalıdır.
4. Güven Duygusu: Çocuğunuzun size ve kendisine güvenmeye ihtiyacı vardır. Bu nedenle, sözlerinizi tutmalı, destekleyici olmalı ve çocuğunuza, sözüne güvenir olması için olanaklar vermelisiniz. Bu, çocuğunuza güvendiğiniz ve ona dürüst bir kişi olarak davrandığınız anlamına gelmektedir (Yavuzer, 2000: 22).

Çocukların bu duyguları sağlıklı biçimde kazanması açısından küçük yaşlardan itibaren müzikle tanışması, daha mutlu ve huzurlu bir yaşamın çocuklara kazandırılmasında önemlidir. Müzik, duyguların tam olarak anlatımında en etkili sanat dallarından biridir. Çocuklar duygularını şarkı söyleyerek, mırıldanarak, açığa çıkartmaktadır. Çocuğun disiplin, duyarlılık, hoşgörü vb. duygularının gelişimi açısından erken yaşlardan itibaren çocuklara müzik eğitimi verilmesi, çocukların gelişimleri açısından önemlidir. Bu bakımdan aileler, sadece çocukların akademik düzeydeki çalışmalarına değil çocukların müzikal etkinlikler yardımı ile kendilerini ifade edebilme gücü olduğunu unutmamalıdır. Çocuğun eleştirel düşünceye ve fikirlere açık hale gelmesi, aynı zamanda sosyal ve duygusal olarak gelişim göstermesinde de müzik eğitiminin ne kadar önemli bir rol oynadığını unutmamalıdır (Güler, 2008: 49-56).

Müzik, duyguların ve düşüncelerin yansıtılmasında yaratıcılığı harekete geçirerek insanların toplumsal etkileşimde bulunabildiği etkili bir vasıta. Çocukların müzik eğitimi ve sanatıyla erken yaşlarda tanışması; sosyal, duygusal, bilişsel gelişimlerinin yanı sıra onların kültürel ve toplumsal gelişimlerini de etkileyebilir. Bu gelişim aşamasıyla çocuk birçok açıdan daha olumlu bir yaşam biçimini benimseyecektir.

4. ERGENLİK DÖNEMİNDE SOSYAL, DUYGUSAL GELİŞİM KAVRAMI VE MÜZİK EĞİTİMİNİN ETKİLERİ

Ergenlik dönemine gelindiğinde gençlerin çocukluk döneminden farklı olarak sosyal çevresi daha genişlemiş ve beğeni faktörü devreye girmiştir. Ergenin beğeni sağladığı çevre kendine yakın olan, sürekli olarak etkileşimde bulunduğu çevredir. Ailesinden bir bireyi rol model olarak örnek alabilir. Ergenlik döneminde gençler çocuksu davranışlardan yavaş yavaş arınarak daha çok yetişkinler gibi davranma eğilimindedirler. Ergenlik döneminde sosyal açıdan birey, çeşitli arkadaş gruplarıyla kümeler oluşturur. Bazı ergenler bunun tam tersine yalnız kalmayı tercih etmekte veya yalnızca sınırlı sayıda

yakın arkadaş edinmektedir. Genellikle sosyal açıdan uyum sağlayabilecekleri arkadaşlıklar kurarlar. Bu dönemde sosyal olarak çocukluk dönemine göre büyük farklılıklar gözlemlenebilir. (Başaran, 1988: 136-139).

Ergen bireylerin sosyal ihtiyaçlarının karşılanması bakımından bazı gelişimlerini tamamlamaları gerekmektedir. Bu gelişmeler;

Sosyal Grup: Ergenlik döneminde ait olma, kendini bir yere bağlı hissetme duygusu oldukça baskın bir duygudur. Bu dönemde gençler çevresinde bulunan bireylerle iletişim halindedirler. Özellikle akran grupları ile bir bağlılık içerisinde bulunarak kendi aralarında sosyal gruplar oluştururlar. Bu grup oluşturma isteği çevresindeki bireyler tarafından kabul görmek, toplumun sosyal yapısının içinde bulunma isteğinden açığa çıkmaktadır.

Arkadaşlık ve Güven: Ergenlik döneminde arkadaşlık ilişkileri son derece önemlidir, bu ilişkiler kimi zaman yakın bir dostla ya da tam tersi kalabalık gruplar halinde birliktelikle açığa çıkmaktadır. Arkadaşlık, ergen için bir güven kaynağıdır. Güvendiği bir ortamda arkadaşlık kuramayan ergen güvensizlik yaşayabilir. Duygularını yoğun olarak yaşayan ergen birey, bu durumda fazlasıyla aile ve çevresiyle ilişkilerinde bozulmalar yaşayabilir.

Tutum ve Davranışlar: Ergenlik döneminde bireyler tutum ve davranışlarını rol model alabileceği kişiler aramaktadırlar. Bu rol model alımı gencin sosyal gelişimi açısından önemlidir. Bir açıdan da gencin kişilik gelişimine etki etmektedir (Kulaksızoğlu, 1992: 43-44).

Genç bireylerin sosyal gelişim açısından deneyim kazanmalarında arkadaş gruplarının etkisi önemlidir. Bu arkadaş gruplarında yer alamamak genci pasifize hale getirerek geri planda bırakmaktadır. Bu sebepten dolayı gencin arkadaş grupları içerisinde deneyim kazanması önemlidir. Gençlerin bu arkadaş gruplarında kolayca benimsenmesi, hüner ve becerilerine bağlı olarak da değişim göstermektedir. Arkadaş topluluğu tarafından kabul gören bireylerin kendilerine olan güveni artar, ayrıca bu grup içerisinde yapılan duygu ve düşünce alışverişi sayesinde genç, kendini daha rahat ifade edebilir. Yalnız bu gruplar her zaman genci olumlu yönde etkilemeyebilir. Tam tersine kötü alışkanlıklara da itebilir (Kulaksızoğlu, 1992: 42)

Ergenlik döneminde oluşturulan gruplar, gençlerin düşüncelerini ve fikirlerini özgürce aktarabilirler. Alilerinden bağımsız olarak hareket etmenin hazzını yaşarlar. Bu

dönem ergenin sosyal açıdan gelişim göstermesini, bağımsızlık isteği ile birlikte olgunlaşmasını sağlamaktadır. Arkadaşlık, dostluk ilişkileri bu dönemde oldukça önemlidir. Bu dönem gençlerin sosyal topluma adapte olmasını sağlayan bir araçtır (Onur,1987:247-248) Bir grup içerisinde yer almanın gençlere olumlu veya olumsuz etkileri bulunmaktadır. Sosyal bir grup içerisinde yer alan genç sevgi, dayanışma, güven duygusu kazanır. Gençin olumsuz veya aşırı davranışları bu sosyal gruplar içerisinde sindirilir. Genç grupla uyum içerisinde bulunmak durumunda kalır. Gençler bu gruplar içerisinde sanat ve spor faaliyetleri yaparak kişisel ve sosyal açıdan kazanım sağlayabilirler. Bu sayede genç, yeni bir bakış ve görüş açısı oluşturabilir (Barım, 1975: 29).

Gençler, gruplar halinde kendi oluşturdukları çevrelerinin içerisinde kabul görme eğilimindedirler. Bu durum gençlerin buldukları ortamda sosyal açıdan aktif olarak yer aldığı göstermektedir. Müzik eğitimi, sosyalleşmekte zorluk çeken bireyleri veya hâlihazırda sosyal açıdan gelişmiş bireyleri bir araya getirerek kaynaştırmada ve bireylerin güven, saygı, disiplin, sorumluluk gibi duygularını geliştirmelerinde olanak sağlamaktadır. Özellikle orkestra gibi toplu halde yapılan sosyal faaliyetler, gençlerin gruplaşma halinde buldukları bu dönemde oldukça etkili olacaktır. Bu bakımdan müzik eğitiminin, gençlerin sosyal ve duygusal alanlarda kendilerini daha net ifade edebilmeleri ve kendilerini gösterebilmeleri açısından önemli olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Gençlerin bu dönemde gösterdiği tepkilerde ortak bir duygusal birliktelik vardır. Ergenlik çağının çeşitli dönemlerinde gençlerin duygu durumunun gelişiminde ve farklılaşmasında iç ve dış çevresel etkenlerin ve farklı uyaranların etkisi vardır. Ergenlik döneminde duygularını ifade etmede gençler, çocukluk dönemine göre daha kapalıdır. Ama buna rağmen duygular açığa çıktığında daha yoğun olarak yaşanmaktadır. Olumsuz duyguların ifade edilmesinde bu duygular, aşırı derecede tepkisel davranışlar açığa çıkartılarak gösterilir. Tam tersi olumlu davranışlar bu dönemde açığa çokça çıkartılmaz. Genelde ergen birey bu duyguları iç dünyasında yaşamayı tercih etmektedir. Bu dönemde oluşan duygusal faktörler beş ana başlık altında incelemeye alınabilir:

1. Duygu Durum Farklılığı: Ergenlik döneminde duygusal tepkiler sürekli olarak farklılık gösterebilir. Ani bir şekilde duygu durum farklılıkları gözlenebilir.

2. Çekingenlik: Ergenlik döneminde yoğun bir şekilde yaşanmakta olan duygulardır. Bu duyguların olumsuz bir şekilde devamının sağlanmasında ailenin baskıcı tutumu büyük oranda etki göstermektedir.

3. Tedirginlik, Huzursuzluk: Bu duygunun oluşumunda ergen bireyin günlük hayatında yaşadığı stres, kaygı gibi duygusal oluşumlar ergenin karşı karşıya kaldığı durumlar karşısında artar veya azalır. Akranlarıyla veya çevresiyle yaşadığı sosyal aksaklıklar bu duygu durumunun oluşumuna zemin hazırlamaktadır.

4. Anlaşılmamak: Ergenlik döneminde ortaya çıkan en belirgin sorunlardan biri anlaşılmamaktır. Ailenin gencin söyledikleri fikir ve düşünceleri yargılamadan eleştirmeden dinlemesi, ergen bireyin kendini daha net ifade etmesini sağlayacaktır.

5. Sorumluluk: Ailenin ergen bireye kendi yetenekleri ve yapabilecekleri niteliklerin dışında zorla kendi isteklerini dayatması, başkaları ile kıyaslaması ve sık sık eleştiride bulunması ergen bireyin gelişimi açısından olumsuz nitelik taşımaktadır (Kulaksızoğlu, 2011: 66-68).

Genel olarak bakıldığında ergenlik döneminde gençlerin günlük yaşamın ve okul hayatının, aile hayatının veya farklı benzer durumların getirdiği karamsarlık, huzursuzluk gibi olumsuz duyguların olumlu yönde anlam kazanmasını sağlamada ailenin vereceği tepki önemli bir boyuttur. Bu durumda ailenin bireye yaptıkları işler konusunda destek vermesi, istediği alanlarda yer almasını sağlaması, yargılamadan dinlemesi, ergenin gelişiminin olumlu yönde yön bulması açısından önemlidir (Kulaksızoğlu, 2011: 79)

Bu dönemde gençlerin olumsuz duygulardan uzaklaşmasının temel şartı farklı ve özgün düşüncelere ve davranışlara sahip olmalarından geçer. Öncelikli olarak öfke, kızgınlık, korku gibi olumsuz; sevinç, mutluluk, gibi olumlu duyguların içine atılmadan uygun bir ifade biçimiyle yansıtılması önemlidir. Genç bireyler özel olduklarını unutmamalı, kendine özgü yeteneklerini açığa çıkarmalıdır. Kendindeki iç gücü görmelidir. Zaman verimli bir şekilde değerlendirilmelidir. Gençler okul dışında sosyal faaliyetlerde yer alarak yaratıcı düşünce gücünü harekete geçirmelidir. Ergenin temel duyguları yaşamaya her bireyin olduğu kadar hakkı vardır. Sevilmeye, takdir edilmeye, hoşça vakit geçirmeye ve müzik dinlemeye ihtiyacı vardır. Unutulmamalıdır ki her birey kendine has özelliklere sahiptir. Bu özellikler aile tarafından fark edilmeli, ona göre bir yol çizilmelidir. Farklı fikirler ve düşünceler aile tarafından dayatılmamalı, gencin düşünceleri saygı ile karşılanmalıdır. Özgür fikir ve düşüncelere sahip olan gençler etrafından daha çok önce kendini eleştirmeyi, uygun çözüm yollarını aramayı öğrenir.

Kendinin farkında olması, iyi ve kötü yanlarını görmesine yol açar. Bu sayede genç birey kendini geliştirmek için daha çok çaba harcar (Kulaksızoğlu, 1992: 61-63).

1. Güven Duygusu: Bireyin güven duygusunun oluşumu ve devamlılığı için en başta fizyolojik gereksinimlerin sağlanmış olması gerekir. Fizyolojik gereksinimleri sağlanamamış bireyin sosyal yaşamında başarı gösterme oranı düşüktür.

2. Toplumsal Duygu ve Değer Kazanma: Toplumsal alanlar içinde yaşayan bireyler toplum tarafından kabullenilme isteği içerisindedirler. Bu durum da birliktelik duygusunun açığa çıkmasını sağlamaktadır. Toplum içinde değer kazanan bireyin ise yaratıcılık vasfı açığa çıkar.

3. Yaratma ve Başarma Duygusu: Yaratma ve başarma duygusu bireyin ulaşım sağladığı en yoğun duygu durumudur. Bu duygu durumunun oluşumu, fizyolojik ve toplumsal şartların oluşumu ve düzgün bir biçimde işlemesi ile açığa çıkar. Bireyi bir bütün olarak tamamlar (Gündüz, 2001: 69-71).

Müzik; yaratma, düşünme, aktarabilme yetilerini geliştirir. Bunun yanı sıra bireylere faydalı alışkanlıklar kazandırır. Sorumluluk duygusunu aşılır. Sosyal olarak bireyin çevresi ile daha sağlıklı bir iletişim ortamı oluşturmasını sağlar. Müzik, bireylerin topluluklar halinde bir araya gelmesini sağlayan ender sanat dallarından biridir. Bu durum bireylerin toplumsal duygusunun oluşumunu sağlamaktadır. Ayrıca diğer bilim dalları ile ilişki içerisinde bulunan müzik aracılığı ile bireyler bilimsel bakış açısı kazanır, genel kültürleri artar. Toplumsal davranışları olumlu yönde gelişim gösterir (Gündüz, 2001: 132). Müziğin ergenlik döneminde gençler açısından önemi tartışılmaz bir gerçektir. Müzik, bireylerin duygu durumlarının şekillenmesinde ve yeniden yapılanmasında benzersiz farklılıklara sahiptir. Bu bakımdan gençlerin duygu durumlarının doğru bir şekilde çeşitlenmesinde müzik; spor, meditasyon vb. faaliyetlerle de ilişki içerisinde olarak insanların yaşamının her alanında yer alır. İnsanlara estetik bir bakış açısı kazandıracak bir ortam oluşturur (Orhan,2003'den akt. Orhan ve Büyükkayıkçı, 2008: 137).

Ergenlik döneminde, gençlerde genel olarak olumsuz duyguların açığa çıktığı, özellikle günlük yaşamlarında karşı karşıya kaldıkları olumsuzluklarla başa çıkmalarında ailenin vereceği desteğin ne kadar önemli olduğu açıkça görülmektedir. Yine bu dönemde, gençlerin sadece sosyal açıdan gelişim göstermesinin yanı sıra duygusal olarak da gelişim göstermeye devam ettiklerini görülmekte; bu gelişimlerin sağlanmasında aile faktörünün yanı sıra eğitim faktörünün de ne denli önemli olduğu kaçınılmaz bir gerçektir. Bu dönemdeki gençlerin eğitiminde bilimin ve sanatın önemli dallarından biri olan müziğin yaşamlarında yer alması, sosyal ve duygusal açıdan gelişim sağlamalarında

önemli bir etken olmalıdır. Müzik eğitimi yolu ile genç bireyler günlük yaşamın stresinden uzaklaşarak sosyalleşebilir; duygularını çalgı aleti çalarak, beste yaparak, şarkı söyleyerek yansıtabilirler. Yine bu çerçevede toplu olarak müzik eğitimi veren kurumlar, söz konusu sosyalleşmeye yardımcı olabilecek kurumlar olarak değerlendirilebilir. Özellikle; gençlerin bu müzik grupları içerisinde sosyalleşmesi ve bunun yanı sıra paylaşımlarda bulunması, gençlerin ergenlik dönemlerini her açıdan daha rahat ve huzurlu bir biçimde geçirmesine olanak sağlayabilir. Bu bakımdan müzik eğitimi veren bireysel veya toplu oluşumlar, gençlerin sosyal gelişimlerini kendilerine ve topluma olumlu olarak yansıtılmalarını sağlamakta önemli bir araç olarak görülebilir.

Müzik, bireylerin sosyal açıdan en fazla etkileşim içerisinde bulunabileceği yegâne sanat dallarından birisidir. Bireylerin duygu ve düşüncelerini, acılarını, sevinçlerini müzik aracılığı ile kendilerini dışa yansıtılmaları sağlanabilir. Müzik dinleyen çocuklar, gençler, yaşlılar toplumun tüm kesiminden insanlar; dinlediği, çaldığı müziklerle dinlenebilir, huzur bulabilirler. Böylece müzik sayesinde yaşama yakın ve psikolojik olarak daha sağlıklı, huzurlu bir toplumun oluşmasına müzik yol açabilir. Sadece yöresel toplumun değil tüm dünya toplumlarının değişiminin anahtarı, müzik sanatı ve eğitimidir. Fakat başka bir açıdan da yapılan ve dinlenen müziğin estetik olması, sanatsal kaygı taşıması da önemlidir. Müziğin toplumun sosyal yapısının oluşumunda bir temel basamak olarak yer aldığı unutulmadan bireylerin üzerindeki etkileri göz ardı edilmeden müzikte ortak bir bilinç oluşturulmalıdır.(Altınölçek,bt:30).

Genç bireyler; aydın, topluma yön veren, toplumu şekillendiren bir yapının parçasıdır. Bu bireylerin müzik eğitimi sayesinde kapasiteleri ve bilgileri dâhilinde çevreye ve topluma yararlı olacakları kesindir. Gençlerin müzik eğitimi almasının yanı sıra müzik kültürü edinmesinde okullar önemli bir yuva olabilir. Gençlerin boş zamanlarını değerlendirmelerinin sağlanmasında sanatın çeşitli dallarından yararlanılabilir. Böylece gençler hem sosyal hem de kültürel boyutta deneyim sahibi olabilirler. Ayrıca bu sanat gurupları aracılığı ile paylaşma, dayanışma ve güven gibi temel duygularını geliştirebilir; yeni arkadaşlıklar kurabilirler. Gençler bu sosyal ve duygusal paylaşımın yarattığı olumlu izleri, gelecek yaşamlarında da toplumlara fayda sağlayacak biçimde geliştirebilir ve kullanabilirler (Uslu,1999: 339-340).

5. ÇALGI EĞİTİMİNİN SOSYAL YAPISI VE BİRLİKTELİK

Çalgı eğitiminin temelini üç öge oluşturmaktadır: Fiziksel, zihinsel ve duygusal etkenler. Fiziksel etken; çalgıyı çalarken parmakların, el ve kolların beraber devinim

içinde birleşerek enstrümandan ses üretilmesini sağlamaktadır. Zihinsel etken ise bu sesin oluşması için kaslara emir vererek yönlendirme yapmakta, el ve parmakların kontrolünü sağlamaktadır. Duygusal etken ise müziğin yarattığı anlamı kavrayarak ve hissederek müzik yapmanın başlangıcını oluşturmaktadır. Tüm bunların yanı sıra kişinin belirli düzeyde armonik ve form bilgisine sahip olması önemli bir husustur. Çalgıyı iyi tanımak ve eseri iyi okumak, çalınan eserin ve çıkan melodinin hem teknik hem de duygusal açıdan daha güzel işitilmesini sağlamaktadır. Bu açıdan yorum, çalgı eğitiminin ilerleyen boyutlarında önemli bir vazife üstlenmektedir. Yorum kadar önemli olan bir diğer husus doğaçlama da çalgı eğitiminin önemli boyutlarından birisidir. Çalgıyı çalan kişi belirli sınırlar çerçevesinde özgür bir biçimde hissettiği duyguların aktarımında doğaçlama devreye girmektedir. Özellikle teknik ve müzikal açıdan yeterli doygunluğa erişememiş çalgıcı doğaçlama ögesini abartmamalıdır (Galaman, 2003: 24-26).

Çalgı eğitimi müzik eğitiminin pekiştirilmesinde ve anlam kazanmasında büyük pay sahibidir. Bu sebepten müzik eğitimi verilen bütün özel veya resmî kurumların müfredatı içerisinde çalgı eğitime mutlaka yer verilmelidir. Eğitim almakta olan öğrencilere mutlaka bireysel veya toplu bir biçimde çalışma alanları oluşturulmalı, çeşitli etkinlikler aracılığı ile yapılan bu çalışmalar sergilenmelidir. Özellikle oluşturulan çalgı topluluklarına destek sağlanmalıdır. Çalgı toplulukları; öğrencilerin disiplin, sorumluluk iş birliği kurma, beraberlik gibi toplumun sosyal yapısını oluşturan normları öğrencilerin anlamasını sağlayarak onları sosyal yapının bir parçası haline getirip topluma karşı daha duyarlı ve özverili bireyler olmalarını sağlayacaktır. (Özen, 1995: 32).

Çalışmalarının birliktelik halinde yapılmasının sosyal ve toplumsal alanlarda insanlara birçok kazanım sağladığı bir gerçektir. Belirli bir amacı gerçekleştirmek doğrultusunda bir araya gelen bireyler sosyal bir canlı olmanın gereğini yerine getirmektedirler. Bu sosyal birlikteliğin oluşumunda önemli bir yeri kaplayan en önemli sanatsal etkinliklerden birisi de müziktir. Bu çalışma grubunda yer alan bireylerin bilgi ve becerilerinin kazanımında, bireylerin paylaşımlarda bulunmasında çalgı toplulukları toplumsal oluşumların kaynaklarından biri olarak görülebilir. Çalgı eğitiminin toplu olarak yapılması, bireylerin birçok açıdan birbirleriyle etkileşimde bulunmasını sağlamaktadır. Bireylerin birlikte paylaşma, sorumluluk, disiplin gibi duygularının gelişmesini sağlamakla beraber aldığı müzik eğitimi ile teorik olarak da geliştiği görülebilir. Bu bakımdan toplu çalgı eğitimi kişinin birçok alanda gelişmesine katkı sağlayacaktır (Uslu, 1999: 336).

5.1. ÇALGI EĞİTİMİNİN SOSYAL YAPISINDA ÇOCUKLAR VE ERGENLER

Çocuğun müzik hayatında çalgı eğitimi yadsınamayacak kadar önemlidir. Çalgı eğitimi ile çocuklar kullandıkları enstrümanlarının gerek çalarken ya da eşlik ederken zamanla işitsel, görsel ve bedensel yönden güç kazanacak; bunun akabinde çocuğun tartımları ve sesleri daha net duymasına fayda sağlayacaktır. Çocuk kullandığı çalgının tekniğini öğrenerek odaklanma dürtüsünü harekete geçirecektir, bu sayede şimdiki ve gelecek yaşantısında daha dikkatli bir yapı oluşumuna sahip olacaktır. Özellikle çocuk, çalışmaları çeşitli çalgı gruplarıyla beraber yapıyorsa boş zamanlarını olumlu yönde değerlendirerek kendine sosyal faaliyet alanları oluşturacaktır. Bu alanlar sayesinde çocuk toplumsal alanda daha aktif bir şekilde yer alacaktır. Büyük ve küçük kas gruplarının da gelişmesi ile fiziksel olarak daha yeterli hissedecektir. Nefes alışverişinden zihinsel faaliyetlerinin artmasına ve gelişmesine kadar olan alanda önemli bir gelişim, devamlılık sağlayacaktır. Çalgı çalma becerisi geliştikçe yeteneği de aynı oranda gelişme göstermeye devam edecektir (Öztürk, 2007: 24-25).

Çalgı eğitimi ile açığa çıkan bu beceri doğru sesleri tanıma, duyarak tekrar etme, tartım duygusunun gelişimini sağlama vb. etkileri içinde barındırması açısından kullanılabilir temel kaynaktır. Çalgı eğitimi özellikle çocukların gelişimleri açısından önemlidir. Çocukların boş zamanlarını değerlendirecek bir aktivite olacak, çocuklar eğlenerek eğitim alacaklardır. Ayrıca çocuk sosyal yaşamında farklı bir konumda yer alacaktır. Bu da kişiliğinin gelişimine katkı sağlamakla birlikte başarıları da beraberinde getirecektir. Çeşitli çalgı gruplarının içinde yer alan çocuk, arkadaşlıklar kurarak kendine sosyal bir alan yaratacaktır. Genel olarak bu sosyal çevrenin etkisi ile çocuklar iyi ve faydalı davranışlar kazanacaklar, kötü ve kaba davranışların oluşmasını sağlayan ortamlardan uzak durarak iyiliğe iyilik yaratan duygulara yöneleceklerdir (Altınok, 1998: 76).

Genel olarak bakıldığında; çalgı eğitimi müzik eğitiminin önemli bir kısmını kapsamaktadır. Erken yaşlarda çocuklara çalgı eğitimi verilmesi, çocukların müzik eğitimi aracılığı ile birçok alanda olumlu alışkanlıklar kazanması açısından önemlidir. Çalgılar küçük yaşlarda çocukların ilgisini daha çok çekmektedir. Dolayısıyla müzik eğitime daha isteklidirler. Eğitimcinin çocuğa kazandıracığı müzikal bilgiler aracılığı ile çocuğun ritim ve melodik duyguları gelişim gösterecektir. Çocuk, sesleri doğru ve temiz duyacak; duyduğu sesleri daha kolay ayırt edebilecektir. Çocuk ayrıca kişisel, sosyal ve toplumsal alanlarda müzik eğitimi almayan kendi akranlarına nazaran daha çok

gelişme gösterecektir. Bu durumdan kaynaklı olarak çocukların erken yaşlardan itibaren müzik ve çalgı eğitimine yönlendirilmesinde fayda vardır (Küçükyağcı ve Kul, 2002: 45).

Çocuklar, sadece çalgı eğitimi vasıtasıyla özellikle toplu gruplar halinde çeşitli özel veya resmi kuruluşlarla iş birliği oluşturarak müzik yapmaktadırlar. Bu faaliyetler aracılığı ile çocuklar kişisel, sosyal ve toplumsal alanlar oluşturmakta ve bu alanlarda gelişim göstermektedirler. Elbette çocuklar sadece sosyal gelişimlerini değil müzikal gelişimlerini de müzik eğitimi aracılığı ile tamamlamaktadırlar. Bu bakımdan okullarda veya farklı eğitim veren kurum ve kuruluşlarda çocukların toplu olarak akranlarıyla beraber çalgı eğitimi alması sağlanabilir. Bu çalışmalar; okulda, sahnede ve çeşitli platformlarda sergilenerek topluma özendirilebilir.

Aynı zamanda gençlerinde bir araya gelerek toplu bir müzik ortamında sanatsal gelişim sağlamalarında amatör müzik gruplarının çoğaltılması, orkestra ve koro gibi toplu müzik yapılan sanat etkinliklerine önem verilmesi gerekmektedir ki gençler müzikle daha çok iç içe bulunabilsinler. Bu doğrultuda öncelikli olarak bir alt yapı oluşturulmalıdır. Gençlerin buldukları ortam ve yer ne olursa olsun çalgı eğitimi ve müzik eğitiminin onlara ulaştırılması gerekir. Gençlere çalışabilecekleri alan ve bunları sergileyebilecekleri ortamlar oluşturulması gerekir. Gençlerin verimli bir şekilde çalışabilmeleri için gereken araç ve gereçlere sahip olmaları da önemlidir. Bu oluşturulan ortamların ulusal medya aracılığı ile göz önünde tutularak müzik eğitimi ve çalgı eğitiminin yaygınlaştırılmasının önemi gözler önüne serilerek sergilenebilir (Uslu, 1999: 344).

Çocukların ve gençlerin bireysel veya toplu halde çalgı eğitimi alması, müzik sanatı ve bilimi adına toplumdaki sanatsal faaliyetlerin artması ve gelişmesi açısından önemli bir noktada yer almaktadır. Müzik ve çalgı eğitimi alan bireylerin oluşturdukları benliklerinin diğer müzik eğitimi almayan akranlarına göre daha gelişmiş olduğu görülmektedir. Bu gelişimin sadece benlik düzeyine etki etmediği, aynı zamanda bireyin kişisel, psikolojik, sosyal, toplumsal vb. birçok psiko-sosyal ve mantıksal alan dâhilinde de gelişim gösterdiği görülmekte ve müzik eğitiminin erken yaşlardan itibaren verilmesi, bireyi gelişim aşamasında daha yüksek bir düzeye ulaştıracağını göstermektedir. Yine ergenlik döneminde de alınan çalgı eğitiminin gençlerin arkadaşlarıyla ve sosyal çevresiyle iletişimini güçlendirerek onlara sağlıklı ortamlar oluşturduğunu, gençlerin boş zamanlarını değerlendirmesini ve kötü alışkanlıklardan uzak durmasını sağladığı söylenebilir. Bu ortamların oluşması sonucu sanatın ve özel olarak çalgı eğitiminin

faidalarından yararlanılarak ulusal çapta yankı bulmasının müzik eğitimi adına ne kadar önemli olduğu yapılan araştırmalar neticesinde görülmektedir.

6. İKİ ELİN SESİ VAR ORKESTRASI KURULUŞU VE SİSTEMİN İŞLEYİŞİ

“İki Elin Sesi Var Çocuk ve Senfoni Orkestrası” 24 Ocak 2015 tarihinde Eskişehir Tepebaşı Belediyesinin katkıları ile faaliyete başlamıştır. Orkestranın Venezüela’da hâlâ faaliyette olan “El Sistema” modelinden örnek alınarak müziği sosyal topluma orkestralar aracılığı ile ulaştırması amaçlanmıştır. El Sistema modelinde olduğu gibi İki Elin Sesi Var Orkestrasının da temel amacı; çocukları ve gençleri zararlı madde kullanımı, suç vb. kötü alışkanlıklardan uzakta tutarak sistem içerisindeki bireyleri ekonomik ve sosyal durumları ne olursa olsun müziğin gücünü kullanarak doğru ve yararlı bir sosyal yaşama kazandırmaktır.

Orkestra içerisinde küçük yaşlardan genç çocuklara kadar öğrenci göstergesi mevcuttur. Aynı zamanda orkestranın eğitimci kadrosu da genç ve dinamiktir. Orkestra bünyesinde çalışan eğitimciler, konservatuvarlardan, müzik öğretmenlerinden, çeşitli müzik okullarından gelen müzik eğitimcilerinden oluşmakta ve çalışmalarına öğrencileri ile devam etmektedir.

Sisteme kayıt süreci çok basit bir şekilde yapılmaktadır, yılın herhangi bir dönemi fark etmeksizin sürekli olarak kayıtlar açılmaktadır. 7-17 yaş arası öğrenciler sisteme ücretsiz olarak dâhil olmakta, enstrümanları temin edilmektedir. Kayıt işlemleri tamamlandıktan sonra üyeler eğitime başlamaktadır. Kurumda müzik eğitimi dışında çocuklara matematik, İngilizce gibi çeşitli alanlarda da dersler verilmektedir. İçinde bulunduğumuz pandemi süreci dolayısı ile dersler çevrimiçi olarak sürdürülmektedir.

Belediye bünyesinde dört adet orkestra bulunmaktadır, bu orkestralar: Ahmet Adnan Saygun, Ulvi Cemal Erkin, Cemal Reşit Rey ve Fevzi Çakmak Orkestralarıdır. Orkestranın bünyesinde bulunan 10 adet sınıf ve 1 adet büyük konser salonu faaliyetlerine devam etmektedir. Orkestrada keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, fagot, klarinet, fagot, flüt, obua, korno, trompet, trombon ve vürmalı çalgılar bulunmaktadır ve her çalgı aleti için ayrı dersler verilmektedir. Orkestra bünyesinde ilkököl, lise, güzel sanatlar lisesi ve konservatuvardan olmak üzere 7-18 yaş aralığında birçok öğrenci yer almaktadır. Pandemi dolayısı ile dersler çevrimiçi eğitim ile sürdürülmektedir. Dersler hem gruplar halinde hem de bireysel olarak devam etmektedir.

Eskişehir Tepebaşı Orkestrası, faaliyete başladığı 2015 yılının mayıs ayında ilk

konser etkinliğini gerçekleştirmiştir. Orkestra, ilk konserini 110 öğrenci ve sadece 5 kişiden oluşan eğitimci grubu ile tamamlamıştır. İlerleyen zamanlarda orkestranın desteklenmesiyle birlikte çalgı aleti ihtiyacı karşılanmış, orkestra hızla büyümeye başlamıştır. Orkestra bünyesinde üyelerin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak psikolojik destek hizmeti verilmektedir. Bu hizmet aracılığı ile çocukların kötü alışkanlıklardan uzak kalmasını, çeteleşme, uyuşturucu, sigara gibi kötü maddelerin zararlarını anlamasını sağlamak amacı ile seminerler verilmektedir (Bayraktar, 2020: 13).

Orkestra yurt içinde ve yurt dışında birçok konser vermiştir. Yurt içinde İstanbul, İzmir, Ankara, Çanakkale illerinde; yurt dışında Belçika ve Arnavutluk dâhilinde 30’u aşkın konser etkinliği düzenlenmiştir. Orkestra 2018 yılında Sağlıklı Kentler Birliği tarafından en iyi sosyal sorumluluk projesi ödülüne layık görülmüştür ve Belçika Neerpelt Genç Müzisyenler Festivali’nden de üçüncülük ile ayrılmıştır.

Sosyal bir farkındalık projesi olan Tepebaşı Orkestrası, bünyesinde bulunan çocukların ve gençlerin öncelikli olarak kişiliklerinin gelişimi ve doğru yönde devam etmeleri açısından büyük önem taşımaktadır. Çocuklar ve gençler bu sistem içerisinde sadece kötü alışkanlıklardan uzak durmakla kalmayacak, aynı zamanda benlik oluşumlarına da katkıda bulunacaklardır. Orkestra üyeleri; aldıkları gerek bireysel gerekse toplu eğitim ile sorumluluk duygusu yüksek, disiplinli, kendine ve çevresine güven duygusu yüksek bireyler olacaklar; aynı zamanda kendilerine ve buldukları çevreye saygı göstereceklerdir. Bunun yanı sıra hissettikleri duyguları ve görüşleri başkaları ile paylaşmaktan çekinmeyen, doğruları ve yanlışları fark eden özgür bireyler olacaklardır.

Araştırmanın devamında İki Elin Sesi Var Orkestrasının ilham kaynağı olan El Sistema incelemeye alınmıştır.

7. EL SİSTEMA

“El Sistema” orkestrası 1974 yılında Ulyses Ascanio, Sofia Mühlbauer, Carlos Villamizar, Jesús Alfonso, Edgar Aponte, Florentino Mendoza, Carlos Lovera ve Lucero Cáceres isimlerindeki sekiz kurucu üyenin uğraşlarıyla küçük bir topluluk halinde faaliyetlerine başlamıştır. Bu grubun en eski kurucu üyeleri Abreu ve Frank Di Polo’dur. O dönemde Venezüela Orkestrasının içerisinde büyük çoğunlukla yabancı orkestra üyeleri yer almaktadır. Bu durum karşısında mezun olan konservatuvar öğrencileri

orkestra içerisinde kendilerine yer bulamamaktadır. Abreu ve Polo'yu bu oluşumun içerisinde sürükleyen asıl olay milli ve yerel bir orkestra kurma çabasıdır (Borzcahani, 2011'den akt., Fenercioğlu, 2015: 31).

1974 yılında Ulusal Gençlik Orkestrası'na katkı sağlamak amacı ile orkestranın yer aldığı Karakas'a gitmekte, gitmedikleri günlerde ise farklı eyaletlerden gelen çocuklara eğitim vermektedirler. Yıl 12 Şubat 1975'i gösterdiğinde Abreu, grup üyeleri ile beraber en kalabalık provanın yapıldığını söylemektedir. Bu tarihte birlikte El Sistema kendi ülkesindeki bütün çocuklara ve gençlere dokunarak onların hayatlarını şekillendirmeye başlayacaktır. Bununla da yetinmeyerek tüm dünya insanlarına müziğin devrimsel gücünü gösterecektir. İlk günlerde beklenen ivmeyi yakalayamamıştır. Fakat ilerleyen aylarda bir anda yükselişe geçmiş, orkestra üye sayısı 75 kişiye kadar ulaşmıştır. Böylelikle Juan José Landaeta Venezuela Ulusal Gençlik Orkestrası, 1975 yılında resmi olarak kuruluşunu gerçekleştirmiştir. İlerleyen zamanlarda farklı isimlerle hayatını sürdürmüş, bugün ise Simon Bolivar Senfoni Orkestrası olarak çalışmalarına devam etmektedirler (Borzcahani, 2011'den akt., Fenercioğlu, 2015: 32).

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

1. SOSYAL VE DUYGUSAL KAZANIMLAR İLE İLGİLİ MAKALE VE TEZ ÇALIŞMALARI

1.1. MAKALE ÇALIŞMALARI

Eraslan ve Korkut'un (2017) "Çocukların kendilik değerini geliştirmede kendilik değeri geliştirme programı ve Sosyal ve Duygusal Eğitim Programının Etkililiği" başlıklı makalesinde ön ergenlik dönemindeki bireylerde sosyal ve duygusal etkiyi ortaya çıkarmada kendilik değerinin etkisini ortaya çıkartmak için deneysel bir çalışma yapılmıştır. Bu çerçevede bireylerin gelişiminde aile, arkadaşlar ve sosyal çevrenin etkileri ve bireyin bu etkiye bağlı olarak aldığı sorumluluk araştırmanın ana çerçevesini oluşturmuştur. Sonuç olarak bireyin etkili iletişim kurması, stresle başa çıkma, çatışma çözme gibi becerilerini ile bireylerin sosyal ve duygusal yönlerini aile ve akranlarının yardımı ile geliştirebilmesi sayesinde kendilik değerini de geliştirebildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Kılıçarslan ve Parmaksızın (2020) " Ergenlikte Şiddet Eğitiminin Yordayıcıları Olarak Sosyal Kaygı ve Duygusal Özerklik" başlıklı makalesinde ergenlerin sosyal kaygı durumlarının ve duygusal özerkliğinin şiddete bağlı olarak değişimleri incelenmiştir. Buna bağlı olarak ergenlik döneminde bulunan bireylere sosyal ve duygusal ölçekler uygulanmış ve bu bulgular işlenmiştir. Sonuç olarak ergenlik döneminin sosyal gelişim açısından riskli bir dönem olduğu ortaya konulmuştur. Sosyal kaygısı yüksek olan bireylerin diğer bireylere göre olumsuz davranışlara daha çok yöneldiği açıklanmıştır. Yine bu dönemde duygusal açıdan bakıldığında ergenin duygusal özerklik kazandıkça olumsuz davranışlardan uzaklaşarak aile ve çevrenin de etkisi ile yaşamına pozitif katkı sağlamaya devam edeceği sonucuna ulaşılmıştır.

Bican ve Ataların (2017) " Ana Babaların Duygu Sosyalleştirme Uygulamaları ve Erken Çocukluk Döneminde Duygusal ve Sosyal Gelişim" başlıklı makalesinde Erken çocukluk döneminde sosyal ve duygusal gelişimin oluşumunda ailenin yarattığı katkı incelenmiştir. Çocukların topluma kazandırılmasında anne ve babaların çocuklarının duygu durumlarını anlayarak o duruma göre belirli davranışları edinmelerini

sağlamasının önemli olduğu araştırmada vurgulanmıştır. Sonuç olarak erken çocukluk döneminde ailenin sosyal yapısı ve çocuğun aile içinde edindiği duygusal ve sosyal deneyimlerin çocuğun sağlıklı bir birey olması yolunda önem kazanacak belirleyici etkenlerden olduğu vurgulanmaktadır.

Aydoğdu ve Samancı'nın (2016) "Çocuklarda Duygusal Gelişim ve Başarı Arasındaki İlişkiler" başlıklı makale çalışmasında çocukların akademik başarısında duygusal gelişimin yarattığı etki incelenmiştir. Buna bağlı olarak çocukların aile ve öğretmenler tarafından desteklenmesi çocuğun duygusal yönden gelişimine katkı sağlamakla beraber çocuğun sosyal hayatındaki davranışlarının değişimine de etki edecektir. Sonuç olarak duygusal açıdan sağlıklı bir çocuğun diğer çocuklara göre kendine güven, sorumluluk alma vb. duyguların ışığında kendini daha net ifade edebileceği buna bağlı olarak birçok alanda kendini gösterebileceği ortamlar yaratarak olumlu yönde gelişimini tamamlayabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

1.2. TEZ ÇALIŞMALARI

Özcan (2022) "Kişilik Özellikleri, Duygu Gereksinimi ve Sosyal ve Duygusal Yalnızlığın Duyguları İfade Etmeyi Yordayıcı Etkilerinin İncelenmesi" isimli tez çalışmasında bireylerin sosyal ve duygusal yalnızlık düzeyleri cinsiyet, ilişki durumu vb. değişkenlere bağlı olarak incelenmiştir. Araştırmada kadınların duygu durumlarını ifade etmede erkeklere göre daha yüksek olduğu, buna bağlı olarak kişinin duygularını ifade edebilmesinin, dışa dönük ve sosyal olabilmesinin daha çok iletişim halinde bulunabilmesini sağlamada bir etken olduğu sonucuna varılmıştır.

Ağırkan (2021) "Ergenlerde Sosyal ve Duygusal Öğrenmenin İncelenmesi" isimli doktora tez çalışmasında ergen bireylerin sosyal ve duygusal gelişimlerinin oluşumunda okul faktörünün etkisi, inceleme konusu olarak belirlenmiştir. Bu araştırmada akademik başarısı yüksek olanların, ebeveyn ve öğretmenlerle ilişkisi iyi durumda olan bireylerin sosyal ve duygusal gelişimlerinin daha olumlu yönde yol aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada müzik eğitiminin okullarda uygulanmasının getirdiği katkılar da ele alınmıştır. Müzik eğitimi aracılığı ile olumlu deneyimler kazanma, sağlıklı iletişim kurma, duygu ve düşüncelerini dile getirmede müziğin sosyal ve duygusal gelişime katkıda bulunduğu vurgulanmıştır. Buna bağlı olarak sosyal ve duygusal gelişim kavramının oluşumunda bireysel ve çevresel faktörlerin ne denli önem arz ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Vural'ın (2006) "Okul Öncesi Eğitim Programındaki Duyuşsal ve Sosyal Becerilere Yönelik Hedeflere Uygun Olarak Hazırlanan Aile Katımlı Sosyal Beceri Eğitimi Programının Çocuklarda Sosyal Becerilerin Gelişimine Etkisi" isimli yüksek lisans tez çalışmasında anaokuluna devam etmekte olan altı yaş grubundaki çocuklara aile destekli sosyal beceri ölçeği uygulanmıştır. Sonuç olarak eğitime katılan çocukların kendini anlama, ifade etme gibi sosyal becerilerinin diğer çocuklara göre daha anlamlı bir farklılık barındırdığı görülmüştür.

2. MÜZİK EĞİTİMİNİN KAZANDIRDIĞI SOSYAL VE DUYGUSAL KAZANIMLAR İLE İLGİLİ MAKALE VE TEZ ÇALIŞMALARI

2.1. MAKALE ÇALIŞMALARI

Dönmez vd. (2017), "Müzik ve Değer Kazanım İlişkisi" başlıklı makalesinde birlikte müzik yapmanın bireylerin birbirlerine uyum sağlama, birbirlerini dinleme, anlama, birlikte çalışma, yardımlaşma ve paylaşma gibi duygularını harekete geçirmesini; aynı zamanda demokratik bir ortam oluşturarak bireylerin birbirlerinin haklarına sahip çıkmasını, eşit ve paylaşımcı bir sosyal yapı oluşturmasını sağladığı açıklanmıştır. Bu durumun çocuk veya genç bireylerin müzik eğitimi aracılığı ile sosyal ve duygusal yapılarını geliştirmede orkestra, koro gibi birliktelikle müzik eğitimi yapılan grupların bireylerin gelişimi açısından büyük önem taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Küpana'nın (2022) " Müzik Eğitimi Yoluyla Sosyal ve Duygusal Gelişim" başlıklı araştırmasında müzik eğitimi aracılığı ile bireylerin sosyal ve duygusal gelişimlerini sağlamalarında bireyin ve çevrenin etkileri inceleme altına alınmıştır. Buna bağlı olarak müzikal faaliyetlerin etkilerinin neler olduğu, çalışmanın temel amacını oluşturmuştur. Bireyin gelişimini tamamlaması, bütünüyle ele alınabilmesi; bireyin ilk önce kişisel, sosyal ve duygusal gelişimini sağlıklı bir biçimde tamamlamasından geçmektedir. Sonuç olarak bireylerin müzik eğitimi aracılığı ile kendilerini keşfetme, etkili iletişim gibi sosyal kazanımlarının yanı sıra duygusal gelişiminin de desteklenmesinde bireysel veya grup ile yapılan çeşitli müziksel etkinliklerin önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Güven ve Erol'un (2019) "12-14 Yaş Grubu Çocukların Müziğe İlişkin Tutumları ile Sosyal Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı makalesinde, bireylerin müziğe olan bağlarının sosyal gelişimleri ile birlikte hareket ettiği saptanmıştır. Aynı zamanda çocukların çeşitli müzik eğitimi veren kurslarda sosyal becerilerinin müzik

eğitimi almayan diğer bireylere göre daha yüksek olduğu, çalgı aleti çalmanın sosyal gelişim açısından olumlu etki yarattığı, bireylerin başarı düzeylerinin müzik eğitimi ile birlikte olumlu bir gelişim gösterdiği araştırma sonucunda ortaya çıkmıştır.

Barış'ın (2008) “Sosyal Beceri Gelişiminde ocuk ve Müzik” başlıklı makalesinde” bireyin gelişimini tamamlayıcı unsur olan sosyal beceri kavramının yarattığı bileşenler üzerinde tanımlamalar yapılmıştır. Araştırma betimsel tarama yöntemi kullanılarak hazırlanmıştır. Bireyin gelişiminde en önemli basamaklardan birisi olan çocukluk döneminde; bireyin huzurlu, mutlu ve sağlıklı bir yaşam döngüsü içerisinde yer alabilmesi için sağlıklı bir sosyal gelişimin önemli olduğu vurgulanmaktadır. Sonuç olarak müzik eğitiminin sosyal becerileri harekete geçirerek işlev kazandırması bakımından ağdaş eğitim sisteminin vazgeçilmez bir eğitim unsuru olduğuna değinilmektedir.

Türkmen'in (2010) “ocuğun Bireysel Toplumsal ve Kültürel Gelişiminde Amatör Müzik Eğitiminin Yeri, Problemleri ve çözüm nerileri” başlıklı makalesinde çocukların kültürel ve toplumsal gelişiminde amatör müzik eğitiminin önemi konu başlığını oluşturmaktadır. Araştırmada 7-12 yaş arasındaki çocukların aileleriyle yapılmış görüşme formu uygulanmıştır. Sonuç olarak çocukların boş zamanlarını değerlendirmede çeşitli stres, kaygı gibi olumsuz duygularla başa çıkmada müzik eğitiminin etkili olduğu görülmektedir. Buna bağlı olarak kültürlü bireylerin yetiştirilmesinde bireylerin çeşitli kültürleri tanınmasında çalgı aleti çalmanın ve amatör müzik eğitiminin ne denli önemli olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

2.2. TEZ ALIşMALARI

Arslan'ın (2019) “Güzel Sanatlar Lisesi ve Diğer Liselerde Müzik Eğitimi Almış ğrencilerin Sosyal ve Duygusal Gelişmişlik Düzeylerinin Belirlenmesi” isimli yüksek lisans tez çalışmasında, müzik ile ilgilenen bireylerin olumlu duygularının harekete geçmesinin müzik ile ilgilenmeyen bireylere göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmalar sonucunda, bireylerin ergenlik dönemlerinde müzikle ilgilenmeleri, yalnızlık duygusu gibi olumsuz duygulardan uzaklaşmaları, çalgı aleti alarak, şarkı söyleyerek, çeşitli müziksel etkinliklere katılarak kendilerini topluma adapte etme ve müziği bir araç olarak kullanmalarında müzik eğitiminin vazgeçilmez bir etken olduğu ortaya çıkmıştır.

Alptekin'in (2020) "6-12 Yaş Grubu Korunma İhtiyacı Olan Çocuklarda (KİOÇ) Pişano Eğitiminin Sosyal Gelişimlerine Etkileri" isimli yüksek lisans çalışmasında 6-12 yaş grubu çocukların pişano eğitiminin sosyal becerilerini geliştirmedeki etkilerinin neler olduğu incelenmiştir. Buna bağlı olarak "matson sosyal beceri ölçeği" uygulanmıştır. Sonuç olarak müzik eğitiminin özellikle birliktelik içinde yapılmasının bireylerin sosyal ve duygusal becerilerin gelişiminde etkili olduğu, aynı zamanda bireylerin akran ilişkilerini geliştirmede, etkili iletişim kurmada, öz güvenini kazanmada etkili bir araç olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Taşlık'ın (2019) "Okul Öncesi Çocukların Müzik Etkinlikleri Sonucunda Sosyal Gelişimleri" isimli yüksek lisans tez çalışmasında okul öncesi müzik eğitiminin yarattığı etkiler tezin ana başlığını oluşturmaktadır. Buna bağlı olarak okul öncesi öğretmenlere uygulanmak üzere anket geliştirilmiştir. Sonuç olarak okul öncesi müzik etkinlikleri; çocuğun sorumluluk, kendini ifade etme, özgüven kazanma gibi kişisel gelişimlerini kazanmasını sağlamaktadır. Çocukların duygudaşlık(empati) duygularının gelişiminde, birbirlerini dinleme ve anlamalarında önemli bir yer tutuğu, müzik eğitiminin okul öncesinde uygulanmasının gerekliliği vurgulanmaktadır.

3. EI SİSTEMA PRENSİBİ İLE İLGİLİ MAKALE VE TEZ ÇALIŞMALARI

3.1. MAKALE ÇALIŞMALARI

Osborne vd. (2016) "Exploring the academic and psychosocial impact of El Sistema-inspired music programs within two low socio-economic schools" başlıklı makalesinde El Sistema prensibi örnek alınarak oluşturulan programlar bireylerin psikososyal etkilerini incelenmiştir. Bu programa bağlı olarak öğrencilerin sözel mantıksal becerilerinin gelişimi gözlem altına alınmıştır. Bireylerin akademik başarısında artış görülmüş; buna bağlı olarak problem çözme becerileri, benlik saygıları, sorumluluk alma gibi birçok alanda gelişim gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Uy'un (2012) "Venezuela's National Music Education Program El Sistema:Its Interactions with Society and its Participants' Engagement in Praxis" başlıklı makalesinde El Sistema programının toplumla etkileşimi ve bireye katkıları incelenmiştir. Sosyal ve ekonomik durumları, kültürleri, etnik kökenleri ne olursa olsun her bireyin eğitim alabileceği bir program olduğundan bahsedilmiştir. Bireyin kişisel aktiviteden öte daha çok grup çalışmaları ile grubun ortak hedef ve amaçlarına ulaşmasını sağlamada önemli olduğuna üzerinde durulmaktadır Buna bağlı olarak sosyal davranışlarını müzik aracılığıyla

oluşturmada davranışların kişisel gelişimin ve toplumun şekillenmesinde gerekli bir adım olduğu belirtilmiştir.

Morris vd. (2018) “Music Education as a Path to Positive Youth Development: An El Sistema-Inspired Program” başlıklı makalesinde El Sistema programına bağlı Miami Müzik Projesi’nin gençlerin gelişimine katkıları incelenmiştir. Sonuç olarak El Sistema programı sayesinde öğrencilerin bilişsel gelişimleri dışında sosyal ve duygusal alanlarda kendilerini ifade etmelerinde, yeterlilik, güven, kişisel gelişim ve iletişimlerinin gelişiminde önemli bir artış olduğundan bahsedilmiş; El Sistema Programı’nın önemi vurgulanmıştır.

3.2. TEZ ÇALIŞMALARI

Silberman’nın (2013) “Exploring the growth and development of El Sistema inspired programs around the world” isimli tez çalışmasında “El Sistema” prensibinin yarattığı toplumsal değişimin etkileri ve bu etkilerin “El Sistema” prensibinin küresel çapta yaygınlaşmasının nedenleri tezin konu başlığını oluşturmaktadır. Bu prensibin sosyal etkisinin küresel çapta yaygınlaştığı, toplumların bu etki aracılığı ile sosyal kazanımlarını gerçekleştirmede bir adım önde olduğu görülmektedir. Sonuç olarak El Sistema prensibinin küresel çapta yaygınlaşması için daha çok desteklenmesi buna bağlı olarak da projenin finansman, kaynak desteği olarak daha çok sistematikleşmesinin gerekliliği vurgulanmıştır.

Çekmeci’nin (2019) “Kişisel ve Toplumsal Bir Aracı Olarak Müzik: Barış İçin Müzik Vakfı, El Sistema Türkiye’de Etnografik Bir Alan Çalışması” isimli tez çalışmasında El Sistema örnek alınarak kurulan Barış İçin Müzik Vakfının bireylerin sosyal ve kişisel olarak sağladığı etkilerin işlevleri araştırma konusu olarak seçilmiştir. Bunun sonucunda Barış İçin Müzik Vakfının bireylerin toplumsal ve kişisel gelişimlerini ve toplumda ayrımcılığı ortadan kaldırarak insanlar arasında eşitliği sağlamada önemli bir araç olduğu açıklanmıştır. Buna bağlı olarak bireylerin müzik aracılığı ile paylaşımlarda bulunması din, dil, ırk fark etmeksizin toplumlar arasında bağlantıyı kurması da önemli bir etken olarak görülmüştür.

Fenercioğlu’nun (2015) “Müzikle Değişen Hayatlar: Bir Model Olarak El Sistema ve Türkiye’ye Uygulanabilirliği” isimli doktora çalışmasında müzik eğitiminin ve El Sistema’nın çocukların ve gençlerin sosyal gelişimleri açısından yarattığı farklılıklar konu olarak ele alınmıştır. Sonuç olarak birliktelik, dayanışma, iletişim gibi toplumsal

dayanışmayı sağlayan faktörlerin oluşumunda önemli bir sistem olduğu açıklanmıştır. Ayrıca bireylerin orkestra, koro gibi etkinlikler aracılığıyla boş zamanlarını değerlendirerek kişisel, sosyal ve duygusal gelişim sağlayabilecekleri sonucuna ulaşılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Bu araştırma, iki elin sesi var senfoni Orkestrası'nda bulunan bireylerin müzikle etkileşimleri sonucunda orkestra üyesi olmalarının onların sosyal ve duygusal gelişmişliklerine etkisinin, yaş, cinsiyet ve deneyim değişkenlerine göre incelenmesini amaçlamaktadır.

Ekonomik ve kültürel açıdan farklı yapılarıdaki çocukların ve gençlerin bu senfoni orkestrası ile bir araya gelmeleri, beraber hareket edebilmelerinin sağlanması, toplumsal eşitliğin temellerini atarak topluma sağlıklı bireyler kazandıracaktır. Bu araştırma, çocukların ve gençlerin topluma kazandırılması için bu tarz sanat kurumlarının işlevselliğini ortaya koyması açısından önemlidir.

2. ARAŞTIRMANIN PROBLEMLERİ VE ALT PROBLEMLERİ

El sistema prensip alınarak hayata geçirilen Tepebaşı Belediyesi İki Elin Sesi Var orkestrasını oluşturan öğrencilerin yaş, cinsiyet ve deneyim yılı değişkenlerine göre sosyal ve duygusal gelişim düzeyleri nedir? problem cümlesini oluşturmaktadır. Araştırmaya uygun olarak alt problemler şu şekilde belirlenmiştir:

Alt Problem 1: Orkestrada yer alan öğrencilerin yaşa bağlı olarak sosyal ve duygusal gelişim düzeyleri nedir?

Alt Problem 2: Orkestrada yer alan öğrencilerin cinsiyete bağlı olarak sosyal ve duygusal gelişim düzeyleri nedir?

Alt Problem 3: Orkestrada yer alan öğrencilerin orkestradaki geçirdikleri süreye bağlı olarak sosyal ve duygusal gelişim düzeyleri nedir?

3. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE SINIRLILIKLARI

Bu araştırma;

1. “Eskişehir Tepebaşı “İki Elin Sesi Var Çocuk ve Gençlik Senfoni Orkestrası” üyeleri arasından çalışmayı kabul edenler ile;

2. Bu çalışma çerçevesinde uygulanan anket sorularına yanıt verenler ile;

3. Yüksek lisans programında ayrılan süre ve araştırmacının sağlayacağı maddi olanaklarla ile sınırlıdır.

4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın bu kısmında veri toplama yöntemleri, araştırmanın veri analiz yöntemi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Bu araştırma bireylerin, sosyal ve duygusal gelişimlerini olumlu yönde yol almalarını sağlamalarında, müzik eğitiminin ve birlikte çalmanın sağladığı yararlar ele alınarak çalışmanın konusu belirlenmiştir. Buna bağlı olarak yaş, cinsiyet ve deneyim süresi konunun alt başlıklarını oluşturmuştur. Çalışma, sayısal verileri istatistiksel bilgilere dökerek maddelerin içeriğinde ki ilişkileri incelemek amacıyla nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Nicel araştırmalarda veri çözümlemesinde uygun istatistiksel yöntemler kullanılır. Bunlardan bazıları betimsel istatistik (frekans dağılımı, ortalama, standart sapma vb.) ve yordamsal istatistik (korelasyon, çoklu regresyon, t-testi varyans analizi, yapısal eşitlik modeli vb.) olarak belirtilebilir. Bunlar aracılığıyla gerçek daha nesnel olarak ortaya konulmakta ve hatalardan arınmış olarak açıklanmaktadır (Şimşek, 2012: 87).

Nicel araştırmalar çoğunlukla bilinmeyen bir durumu belirlemek, belirlenen değişkenler arasında ki bağlantıyı saptamaktır. Araştırmada elde edilen sayısal veriler belirli bir doğrultuda işlenmeli çözüme uygun olarak veriler elde edilmelidir (Şimşek, 2012: 88). Araştırmanın dayandığı ilkeler doğrultusunda ve araştırmanın konusuna uygun düştüğü için bu yöntem kullanılmıştır.

5. ARAŞTIRMANIN ÇALIŞMA GRUBU

Bu araştırmanın çalışma grubunu Eskişehir Tepebaşı “İki Elin Sesi Var Senfoni Orkestrası” üyeleri oluşturmaktadır. Senfoni orkestrası içerisinde, araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden ve ulaşılabilen orkestra üyeleri çalışma grubunu oluşturmaktadır. Toplamda 78 olarak belirlenen katılımcı sayısından yapılan anketlerde 18 anketin hatalı ve eksik doldurulduğu belirlenerek çıkarılmış, değerlendirmeye toplamda 60 anket dâhil olmuş, elde edilen veriler analiz edilmiştir.

Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan bireylerin 28’i 12-14 yaş aralığında, 32’si ise 15-17 yaş aralığındadır. Cinsiyet grubu ele alındığında katılımcıların 43’ü kadın 17’sini erkek bireyler yer oluşturmakta; Deneyim süresine bağlı olarak katılımcıların 41’i 1-4 yıl arasında deneyime sahipken, 19’u 5-8 yıl arasında deneyime sahiptir. Çalışma grubunu oluşturan bireyler toplamda 60 kişidir.

6. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

6.1. ANKET SORULARININ HAZIRLANMASI

Araştırmada, müzik eğitiminin gelişimini sağladığı sosyal ve duygusal katkıların neler olduğu ile ilgili literatür çalışması yapılmış, bu bağlamda El sistema örneği üzerinden ülkemizde oluşturulmuş olan benzer kurumlardan Eskişehir'deki "İki Elin Sesi Var Senfoni Orkestrası" örnek alınarak üyeleri üzerinde anket çalışması yapılmıştır.

Anket araştırmacının farklı değişkenlerin ilişkileri hakkında bilgi edinebileceği yegâne araçtır. Buna bağlı olarak çalışmada anket yöntemi uygulanmıştır. Anket yönteminin tanımlarına şu şekilde örnek verilebilir;

Sosyal konularda yapılan araştırmaların veri kaynağı insandır ve onlardan doğrudan bilgi alma yöntemlerinden biri de anket yöntemidir. Anket yöntemi, birinci elden yani birincil kaynaktan veri toplama biçimidir. Deney tasarımlarında da anket veri toplama için başvurulan yöntemlerden biridir(Odabaşı, 1998: 2).

Anket araştırmaları daha büyük kitlelere araştırmacının daha kısa zamanda ulaşılabilesini sağlamakta, buna bağlı olarak zaman tasarrufu, maddi durum açısından kolaylık sağlamaktadır. Ayrıca anket yöntemi, araştırmaya katılan bireylerin kişisel bilgilerini gizli tutmasına bağlı olarak uygulamada yer alan maddelere daha nesnel yaklaşımlarına olanak tanıyacaktır (Meb, 2011: 8).

Bu duruma bağlı olarak anket sonuçlarının incelenmesiyle ilgili olarak şu şekilde örnek verilebilir;

Anket sonuçlar, araştırmaya katılan bireylerin görüşlerini belirlemek, durumu değerlendirmek ve karşılaştırmalar yapmak için kullanılabilir. Burada önemli olan, gereksinim duyulan bilginin doğru biçimde ifade edilmesidir. Gereksinim duyulan bilgi ne kadar iyi tanımlanırsa, anket sorularının ifade edilmesi ve seçilmesi de o kadar kolay olabilmektedir. Soruların hangi konular üzerinde yoğunlaşacağı ya da hangi konuların kapsam dışında bırakılacağı araştırma sorularıyla yakından ilişkilidir (Şimşek, 2012: 136).

Anket çalışması oluşturulurken maddeler sosyal gelişimi etkileyen ve duygusal gelişimi etkileyen faktörler olarak iki grupta sınıflandırılmıştır. Oluşturulan maddelerin uygulanabilirliği ile ilgili konu hakkında ki uzmanlardan görüşler alınmıştır. Elde edilen anket formu uzmanların görüşlerine uygun olarak yeniden elden geçirilmiştir.

6.2. VERİLERİN TOPLANMASI

Çalışmada verilerin oluşturulan anket formunun çalışmayı kabul eden orkestra üyelerine iletilmesi ile başlamıştır. Görüşmeler birebir ortamda anket formları dağıtılarak uygulanmıştır. Uygulanan anket 17 maddeden oluşmaktadır. Maddeler hazırlanırken sosyal ve duygusal gelişim konu başlıklarına bağlı olarak sıralanmıştır. Maddeler yaş,

cinsiyet ve deneyim süresine bağlı olarak anlamlı bir farklılık yaratıp yaratmadığına ilişkin sorular sorulmuş ve analiz edilmiştir. Yapılan anketler üçlü likert ölçek temel alınarak (1= Katılıyorum, 2= Kararsızım, 3= Katılmıyorum) hazırlanmıştır. İlgili anket çalışmaları ekte verilmiştir.

7. VERİ ANALİZ YÖNTEMİ

Bu araştırmada elde edilen veriler, SPSS 22 paket programı aracılığı ile analiz edilmiştir. Kategorik veriler arasındaki ilişkiye Ki-Kare analizi ile bakılmıştır.

Anlamlılık seviyesi olarak 0,05 kullanılmış olup $p < 0,05$ olması durumunda, anlamlı bir farklılığın/ilişkinin olduğu, $p > 0,05$ olması durumunda ise anlamlı farklılığın/ilişkinin olmadığı belirtilmiştir.

8. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Araştırmanın bu bölümünde önceki bölümlerde literatür araştırmasına uygun olarak seçilen Eskişehir “İki Elin Sesi Var Çocuk ve Gençlik Senfoni Orkestrası” üyelerine uygulanan anket sonuçlarına yer verilmiştir. “Bireylerin sosyal ve duygusal gelişimlerinde birlikte çalmanın etkileri nelerdir?” problem cümlesi olarak belirlenmiştir. Yaş, cinsiyet ve deneyim yılına bağlı olarak elde edilen bulgular yorumlanarak sonuçları ortaya konulmuştur.

8.1. ÖĞRENCİLERİN SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİM DÜZEYLERİNİN YAŞA BAĞLI BULGULARI

Tablo 1’de “İki Elin Sesi Var Senfoni Orkestrası’nın yaşa bağlı olarak sosyal ve duygusal gelişim düzeylerinin farklılıklarına ilişkin bulgular ortaya konulmuştur.

Tablo 1. Yaşa Bağlı Bulgular

		Yaş						Ki-Kare Analizi	
		12-14 Yaş		15-17 Yaş		Total		Ki-Kare	P
		N	%	n	%	n	%		
Orkestrada yer almak özgüvenimi arttırmaktadır	Katılmıyorum	0	0,0	0	0,0	0	0,0	*	1
	Kararsızım	4	14,3	4	12,5	0	13,3		
	Katılıyorum	24	85,7	28	87,5	8	86,7		
	Total	28	100,0	32	100,0	52	100,0		
Orkestrada yer almak sahip olunan becerilere odaklanmamı sağlamaktadır	Katılmıyorum	1	3,6	0	0,0	60	1,7	*	0,49
	Kararsızım	3	10,7	2	6,3	1	8,3		
	Katılıyorum	24	85,7	30	93,8	5	90,0		
	Total	28	100,0	32	100,0	54	100,0		

Tablo 1 (Devam). Yaşa Bağlı Bulgular

		Yaş						Ki-Kare Analizi	
		12-14 Yaş		15-17 Yaş		Total		Ki-Kare	P
		N	%	n	%	n	%		
Orkestrada yer almak dikkatli ve doğru bir şekilde dinleme becerisi kazanmamı sağlamaktadır	Katılmıyorum	0	0,0	0	0,0	60	0,0	*	0,088
	Kararsızım	5	17,9	1	3,1	0	10,0		
	Katılıyorum	23	82,1	31	96,9	6	90,0		
	Total	28	100,0	32	100,0	54	100,0		
Orkestrada yer almak liderlik ve atılganlık becerimin gelişmesini sağlamaktadır	Katılmıyorum	3	10,7	1	3,1	60	6,7	*	0,575
	Kararsızım	7	25,0	8	25,0	4	25,0		
	Katılıyorum	18	64,3	23	71,9	15	68,3		
	Total	28	100,0	32	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak olumlu motivasyonu harekete geçirmemi sağlamaktadır	Katılmıyorum	1	3,6	2	6,3	3	5,0	*	0,615
	Kararsızım	6	21,4	4	12,5	10	16,7		
	Katılıyorum	21	75,0	26	81,3	47	78,3		
	Total	28	100,0	32	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak kendimi farklı şekillerde ifade etmemi sağlar	Katılmıyorum	0	0,0	1	3,1	1	1,7	*	0,076
	Kararsızım	3	10,7	9	28,1	12	20,0		
	Katılıyorum	25	89,3	22	68,8	47	78,3		
	Total	28	100,0	32	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak kendi iç gücümün açığa çıkmasını sağlamaktadır	Katılmıyorum	0	0,0	1	3,1	1	1,7	*	0,708
	Kararsızım	3	10,7	5	15,6	8	13,3		
	Katılıyorum	25	89,3	26	81,3	51	85,0		
	Total	28	100,0	32	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak yardım sağlama ve isteme becerilerimin gelişmesini sağlamaktadır	Katılmıyorum	2	7,1	3	9,4	5	8,3	*	0,3
	Kararsızım	7	25,0	3	9,4	10	16,7		
	Katılıyorum	19	67,9	26	81,3	45	75,0		
	Total	28	100,0	32	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak bana grupla çalışma bilinci kazandırmaktadır	Katılmıyorum	0	0,0	0	0,0	0	0,0	*	
	Kararsızım	0	0,0	0	0,0	0	0,0		
	Katılıyorum	28	100,0	32	100,0	60	100,0		
	Total	28	100,0	32	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak sosyal çevreme karşı daha duyarlı davranmamı sağlamaktadır	Katılmıyorum	0	0,0	0	0,0	0	0,0	*	1
	Kararsızım	4	14,3	5	15,6	9	15,0		
	Katılıyorum	24	85,7	27	84,4	51	85,0		
	Total	28	100,0	32	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak sosyal çevremle iletişimimi kuvvetlendirir	Katılmıyorum	1	3,6	0	0,0	1	1,7	*	0,839
	Kararsızım	3	10,7	4	12,5	7	11,7		
	Katılıyorum	24	85,7	28	87,5	52	86,7		
	Total	28	100,0	32	100,0	60	100,0		

Tablo 1 (Devam). Yaşa Bağlı Bulgular

		Yaş						Ki-Kare Analizi	
		12-14 Yaş		15-17 Yaş		Total		Ki-Kare	P
		N	%	n	%	n	%		
Orkestrada yer almak sosyal ve duygusal problemler için olası çözüm yolları bulmamı sağlar	Katılmıyorum	3	10,7	3	9,4	6	10,0	*	0,086
	Kararsızım	9	32,1	3	9,4	12	20,0		
	Katılıyorum	16	57,1	26	81,3	42	70,0		
	Total	28	100,0	32	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak sorumluluk duygumun gelişmesine olanak tanımaktadır	Katılmıyorum	0	0,0	1	3,1	1	1,7	*	1
	Kararsızım	0	0,0	0	0,0	0	0,0		
	Katılıyorum	28	100,0	31	96,9	59	98,3		
	Total	28	100,0	32	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak özel olduğumu hissettirmektedir	Katılmıyorum	2	7,1	1	3,1	3	5,0	*	0,369
	Kararsızım	7	25,0	6	18,8	13	21,7		
	Katılıyorum	19	67,9	25	78,1	44	73,3		
	Total	28	100,0	32	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak diğer grup üyelerine yönelik empati ve hassasiyet duygularımı arttırmaktadır	Katılmıyorum	0	0,0	1	3,1	1	1,7	*	0,853
	Kararsızım	5	17,9	4	12,5	9	15,0		
	Katılıyorum	23	82,1	27	84,4	50	83,3		
	Total	28	100,0	32	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak umut ve iyimserliği aktif hale getirmemi sağlamaktadır	Katılmıyorum	0	0,0	1	3,1	1	1,7	*	0,448
	Kararsızım	5	17,9	3	9,4	8	13,3		
	Katılıyorum	23	82,1	28	87,5	51	85,0		
	Total	28	100,0	32	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak sahip olduğum duyguların nedenlerini ve durumlarını anlamamı sağlamaktadır	Katılmıyorum	3	10,7	3	9,4	6	10,0	*	0,419
	Kararsızım	6	21,4	3	9,4	9	15,0		
	Katılıyorum	19	67,9	26	81,3	45	75,0		
	Total	28	100,0	32	100,0	60	100,0		

Tablo 1’de yaş gruplarına ilişkin olarak MonteCarlo simülasyonu kullanılarak sonuçlar analiz edilmiştir. Anlamlılık seviyesi olarak 0,05 kullanılmış olup $p < 0,05$ olması durumunda, anlamlı bir farklılığın/ilişkinin olduğu, $p > 0,05$ olması durumunda ise anlamlı farklılığın/ilişkinin olmadığı belirtilmiştir.

Tablo 1’de yaş gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak özgüvenimi arttırmaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir fark görülmemektedir. ($P > 0,05$). İstatiksel olarak incelendiğinde. Yaş grubu 12-14 yaş olanların önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %85,7; “Kararsızım” %14,3’tür. “Katılmıyorum” cevabı ise işaretlenmemiştir. 15-17 yaş grubuna bakıldığında “Katılıyorum” cevabını verme oranı %87,5; “Kararsızım” cevabını verme oranı %12,5’tir. “Katılmıyorum” cevabı işaretlenmemiştir. Buna bağlı olarak 15-17 yaş grubunun önermeye 12-14 grubunda olanlara göre katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo1’de yaş gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak sahip olunan becerilere odaklanmamı sağlamaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($P>0,05$). İstatistiksel olarak incelendiğinde yaş grubu 12-14 yaş olanların önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %85,7; “Kararsızım” cevabını verme oranı %10,7; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %3,6’dır. 15-17 yaş grubunda bakıldığında “Katılıyorum” cevabını verme oranı %93,8; “Kararsızım” %6,3’tür. “Katılmıyorum” seçeneği işaretlenmemiştir. Buna bağlı olarak 15-17 yaş grubunun 12-14 yaş grubuna göre önermeye (%93,8) katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo1’de yaş gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak dikkatli ve doğru bir şekilde dinleme becerisi kazanmamı sağlamaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$). İstatistiksel olarak incelendiğinde yaş grubu 12-14 yaş olanların önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %82,1; “Kararsızım” cevabını verme oranı %17,9’dur. “Katılmıyorum” seçeneği işaretlenmemiştir. 15-17 yaş grubuna bakıldığında katılıyorum cevabını verme oranı %96,9; “Kararsızım” cevabını verme oranı %3,1’dır. “Katılmıyorum” seçeneği işaretlenmemiştir. Buna bağlı olarak 15-17 yaş grubunun 12-14 yaş grubuna göre önermeye (%96,9) katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo1’de yaş gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak liderlik ve atılganlık becerimin gelişmesini sağlamaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$). İstatistiksel olarak incelendiğinde yaş grubu 12-14 yaş olanların önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %64,3; “Kararsızım” cevabını verme oranı %25,0; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %3,1’dır. 15-17 yaş grubuna bakıldığında “Katılıyorum” cevabını verme oranı %71,9; “Kararsızım” cevabını verme oranı %25,0; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %10,7’dır. Buna bağlı olarak 15-17 yaş grubunun 12-14 yaş grubunda olanlara göre(%71,9) önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo1’de yaş gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak olumlu motivasyonu harekete geçirmemi sağlamaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$). İstatistiksel olarak incelendiğinde yaş grubu 15-17 yaş olanların önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %81,3; “Kararsızım” cevabını verme oranı %12,5; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %6,3’tür. 12-14 yaş grubuna bakıldığında “Katılıyorum” cevabını verme oranı %75,0;

“Kararsızım” cevabını verme oranı %21,4; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %3,6’dır. Buna bağlı olarak 15-17 yaş grubunun 12-14 yaş grubunda olanlara göre(%81,3) önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo1’de yaş gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak kendimi farklı şekillerde ifade etmemi sağlamaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$). İstatistiksel olarak incelendiğinde yaş grubu 15-17 yaş olanların önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %68,8; “Kararsızım” cevabını verme oranı %28,1; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %3,1’dir. 12-14 yaş grubuna bakıldığında “Katılıyorum” cevabını verme oranı %89,3; “Kararsızım” cevabını verme oranı %10,7’dir. “Katılmıyorum” seçeneği işaretlenmemiştir. Buna bağlı olarak 12-14 yaş grubunun 15-17 yaş grubunda olanlara göre (%89,3) önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo1’de yaş gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak kendi iç gücümün açığa çıkmasını sağlamaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$). İstatistiksel olarak incelendiğinde 15-17 yaş grubunun önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı%81,3; “Kararsızım” cevabını verme oranı %15,6; “Katılmıyorum” seçeneğine cevap verme oranı %3,1’dir. 12-14 yaş grubuna bakıldığında “Katılıyorum” cevabını verme oranı %89,3; “Kararsızım” cevabını verme oranı %10,7’dir. “Katılmıyorum” seçeneği işaretlenmemiştir. Buna bağlı olarak 12-14 yaş grubunun 15-17 yaş grubunda olanlara göre önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo1’de yaş gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak yardım sağlama ve isteme becerilerimin gelişmesini sağlamaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$). İstatistiksel olarak incelendiğinde yaş grubu 15-17 yaş olanlarda önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %81,3; “Kararsızım” cevabını verme oranı %9,4; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %9,4’tür. 12-14 yaş grubuna bakıldığında “Katılıyorum” cevabını verme oranı %67,9; “Kararsızım” cevabını verme oranı % 25,0; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %7,1’dir. Buna bağlı olarak 15-17 yaş grubunun 12-14 yaş grubunda olanlara göre önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo1’de yaş gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak bana grupla çalışma bilinci kazandırır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir, katılımcıların tamamı önermeye katılmaktadır.

Tablo1’de yaş gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak sosyal çevreme karşı daha duyarlı davranmamı sağlamaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$). İstatistiksel olarak incelendiğinde yaş grubu 15-17 arası olanların önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %84,4; “Kararsızım” cevabını verme oranı %15,6’dır. “Katılmıyorum” seçeneği işaretlenmemiştir. 12-14 yaş grubuna bakıldığında “Katılıyorum” cevabını verme oranı %85,7; “Kararsızım” cevabını verme oranı %14,3’tür. “Katılmıyorum” seçeneği işaretlenmemiştir. Buna bağlı olarak 12-14 yaş grubunun 15-17 yaş grubunda olanlara göre önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo1’de yaş gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak sosyal çevremle iletişimimi kuvvetlendirir.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$). İstatistiksel olarak incelendiğinde yaş grubu 15-17 arası olanların önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %87,5; “Kararsızım” cevabını verme oranı %12,5’tir. “Katılmıyorum” seçeneği işaretlenmemiştir. 12-14 yaş grubuna bakıldığında “Katılıyorum” cevabını verme oranı %85,7; “Kararsızım” cevabını verme oranı %10,7; “Katılmıyorum” seçeneğine cevap verme oranı %3,6’dır. Buna bağlı olarak 15-17 yaş grubunun 12-14 yaş grubunda olanlara göre önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo1’de yaş gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak sosyal ve duygusal problemler için olası çözüm yolları bulmamı sağlamaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$). İstatistiksel olarak incelendiğinde yaş grubu 15-17 arası olanlarda önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %81,3; “Kararsızım” cevabını verme oranı %9,4; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %9,4’tür. 12-14 yaş grubuna bakıldığında önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %57,1; “Kararsızım” cevabını verme oranı %32,1; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %10,7’dır. Buna bağlı olarak 15-17 yaş grubunun 12-14 yaş grubunda olanlara göre önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo1’ de yaş gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak sorumluluk duygumun gelişmesine olanak tanımaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$). İstatistiksel olarak incelendiğinde yaş grubu 15-17 arası olanlarda önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %96,9; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %3,1’dır. “Kararsızım” seçeneği işaretlenmemiştir. 12-14 yaş grubuna bakıldığında tamamı önermeye “Katılıyorum”

cevabını vermiştir. Buna bağlı olarak 12-14 yaş grubunun 15-17 yaş grubunda olanlara göre önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo1’de yaş gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak özel olduğumu hissettirmektedir.”. İstatistiksel olarak incelendiğinde yaş grubu 15-17 arası olanlarda önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %78,1; “Kararsızım” cevabını verme oranı%18,8; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %3,1’dir. 12-14 yaş grubuna bakıldığında önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %67,9; “Kararsızım” cevabını verme oranı %25,0; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %7,1’dir. Buna bağlı olarak 15-17 yaş grubunun 12-14 yaş grubunda olanlara göre önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo1’de yaş gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak grup üyelerine yönelik empati ve hassasiyet duygularımı artırmaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$).İstatistiksel olarak incelendiğinde yaş grubu 15- 17 arası olanlarda önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %84,4; “Kararsızım” cevabını verme oranı %12,5; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %3,1’dir. 12-14 yaş grubuna bakıldığında önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %82,1; “Kararsızım” cevabını verme oranı 17,9’dur. “Katılmıyorum” seçeneği işaretlenememiştir. Buna bağlı olarak 15-17 yaş grubunun 12-14 yaş grubunda olanlara göre önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo1’de yaş gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak umut ve iyimserliği aktif hale getirmemi sağlamaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$). İstatistiksel olarak incelendiğinde yaş grubu 15- 17 arası olanlarda önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %87,5; “Kararsızım” cevabını verme oranı %9,4; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %3,1’dir. 12-14 yaş grubuna bakıldığında önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %82,1; “Kararsızım” cevabını verme oranı %17,9’dur. “Katılmıyorum” seçeneği işaretlenememiştir. Buna bağlı olarak 15-17 yaş grubunun 12-14 yaş grubunda olanlara göre önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo1’de yaş gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak sahip olduğum duyguların nedenlerini ve durumlarını anlamamı sağlamaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$). İstatistiksel olarak incelendiğinde yaş grubu 15-17 arası olanlarda önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %81,3; “Kararsızım” cevabını verme oranı %9,4; “Katılmıyorum” cevabını verme

oranı % 9,4'tür. 12-14 yaş grubuna bakıldığında önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranı % 67,9; "Kararsızım" cevabını verme oranı %21,4; "Katılmıyorum" cevabını verme oranı 10,7'dir. Buna bağlı olarak 15-17 yaş grubunun 12-14 yaş grubunda olanlara göre önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

8.2. ÖĞRENCİLERİN SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞMİŞLİK DÜZEYİNİN CİNSİYETE BAĞLI BULGULARI

Tablo 2'de "İki Elin Sesi Var Senfoni Orkestrası'nın cinsiyete bağlı olarak sosyal ve duygusal gelişmişlik düzeylerinin farklılıklarına ilişkin bulgular ortaya konulmuştur.

Tablo 2. Cinsiyete Bağlı Bulgular

		Katılımcının Cinsiyeti						Ki-Kare Analizi	
		Kadın		Erkek		Total			
		N	%	n	%	n	%	Ki-Kare	p
Orkestrada yer almak özgüvenimi arttırmaktadır	Katılmıyorum	0	0,0	0	0,0	0	0,0	*	1
	Kararsızım	6	14,0	2	11,8	8	13,3		
	Katılıyorum	37	86,0	15	88,2	52	86,7		
	Total	43	100,0	17	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak sahip olunan becerilere odaklanmamı sağlamaktadır	Katılmıyorum	1	2,3	0	0,0	1	1,7	*	0,731
	Kararsızım	3	7,0	2	11,8	5	8,3		
	Katılıyorum	39	90,7	15	88,2	54	90,0		
	Total	43	100,0	17	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak dikkatli ve doğru bir şekilde dinleme becerisi kazanmamı sağlamaktadır	Katılmıyorum	0	0,0	0	0,0	0	0,0	*	1
	Kararsızım	4	9,3	2	11,8	6	10,0		
	Katılıyorum	39	90,7	15	88,2	54	90,0		
	Total	43	100,0	17	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak liderlik ve atılganlık becerimin gelişmesini sağlamaktadır	Katılmıyorum	2	4,7	2	11,8	4	6,7	*	0,584
	Kararsızım	10	23,3	5	29,4	15	25,0		
	Katılıyorum	31	72,1	10	58,8	41	68,3		
	Total	43	100,0	17	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak olumlu motivasyonu harekete geçirmemi sağlamaktadır	Katılmıyorum	3	7,0	0	0,0	3	5,0	*	0,668
	Kararsızım	7	16,3	3	17,6	10	16,7		
	Katılıyorum	33	76,7	14	82,4	47	78,3		
	Total	43	100,0	17	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak kendimi farklı şekillerde ifade etmemi sağlar	Katılmıyorum	1	2,3	0	0,0	1	1,7	*	0,804
	Kararsızım	8	18,6	4	23,5	12	20,0		
	Katılıyorum	34	79,1	13	76,5	47	78,3		
	Total	43	100,0	17	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak kendi iç gücümün açığa çıkmasını sağlamaktadır	Katılmıyorum	1	2,3	0	0,0	1	1,7	*	0,444
	Kararsızım	4	9,3	4	23,5	8	13,3		
	Katılıyorum	38	88,4	13	76,5	51	85,0		
	Total	43	100,0	17	100,0	60	100,0		

Tablo 2 (Devam). Cinsiyete Bağlı Bulgular

		Katılımcının Cinsiyeti						Ki-Kare Analizi	
		Kadın		Erkek		Total		Ki-Kare	p
		N	%	n	%	N	%		
Orkestrada yer almak yardım sağlama ve isteme becerilerimin gelişmesini sağlamaktadır	Katılmıyorum	4	9,3	1	5,9	5	8,3	*	0,792
	Kararsızım	8	18,6	2	11,8	10	16,7		
	Katılıyorum	31	72,1	14	82,4	45	75,0		
	Total	43	100,0	17	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak bana grupla çalışma bilinci kazandırmaktadır	Katılmıyorum	0	0,0	0	0,0	0	0,0	*	-
	Kararsızım	0	0,0	0	0,0	0	0,0		
	Katılıyorum	43	100,0	17	100,0	60	100,0		
	Total	43	100,0	17	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak sosyal çevreme karşı daha duyarlı davranmamı sağlamaktadır	Katılmıyorum	0	0,0	0	0,0	0	0,0	*	0,051
	Kararsızım	9	20,9	0	0,0	9	15,0		
	Katılıyorum	34	79,1	17	100,0	51	85,0		
	Total	43	100,0	17	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak sosyal çevremle iletişimimi kuvvetlendirir	Katılmıyorum	1	2,3	0	0,0	1	1,7	*	1
	Kararsızım	5	11,6	2	11,8	7	11,7		
	Katılıyorum	37	86,0	15	88,2	52	86,7		
	Total	43	100,0	17	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak sosyal ve duygusal problemler için olası çözüm yolları bulmamı sağlar	Katılmıyorum	4	9,3	2	11,8	6	10,0	*	0,658
	Kararsızım	10	23,3	2	11,8	12	20,0		
	Katılıyorum	29	67,4	13	76,5	42	70,0		
	Total	43	100,0	17	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak sorumluluk duygumun gelişmesine olanak tanımaktadır	Katılmıyorum	0	0,0	1	5,9	1	1,7	*	0,283
	Kararsızım	0	0,0	0	0,0	0	0,0		
	Katılıyorum	43	100,0	16	94,1	59	98,3		
	Total	43	100,0	17	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak özel olduğumu hissettirmektedir	Katılmıyorum	2	4,7	1	5,9	3	5,0	*	0,768
	Kararsızım	8	18,6	5	29,4	13	21,7		
	Katılıyorum	33	76,7	11	64,7	44	73,3		
	Total	43	100,0	17	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak diğer grup üyelerine yönelik empati ve hassasiyet duygularımı arttırmaktadır	Katılmıyorum	1	2,3	0	0,0	1	1,7	*	0,062
	Kararsızım	9	20,9	0	0,0	9	15,0		
	Katılıyorum	33	76,7	17	100,0	50	83,3		
	Total	43	100,0	17	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak umut ve iyimserliği aktif hale getirmemi sağlamaktadır	Katılmıyorum	1	2,3	0	0,0	1	1,7	*	0,587
	Kararsızım	7	16,3	1	5,9	8	13,3		
	Katılıyorum	35	81,4	16	94,1	51	85,0		
	Total	43	100,0	17	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak sahip olduğum duyguların nedenlerini ve durumlarını anlamamı sağlamaktadır	Katılmıyorum	5	11,6	1	5,9	6	10,0	*	0,806
	Kararsızım	6	14,0	3	17,6	9	15,0		
	Katılıyorum	32	74,4	13	76,5	45	75,0		
	Total	43	100,0	17	100,0	60	100,0		

Tablo 2’de cinsiyet gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak özgüvenimi arttırmaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$) İstatistiksel olarak incelendiğinde cinsiyet grubu kadın olanlarda önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %86,0; “Kararsızım” cevabını verme oranı % 14,0’dır. “Katılmıyorum” seçeneği işaretlenmemiştir. Cinsiyet grubu erkek olanlara bakıldığında önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %88,2;

“Kararsızım” cevabını verme oranı %11,8’dir. “Katılmıyorum” seçeneği işaretlenmemiştir. Buna bağlı olarak erkek cinsiyet grubunun kadın cinsiyet grubunda olanlara göre önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 2’de cinsiyet gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak sahip olunan becerilere odaklanmamı sağlamaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$) İstatistiksel olarak incelendiğinde cinsiyet grubu kadın olanlarda önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %90,7; “Kararsızım” cevabını verme oranı % 7,0; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %2,3’tür. Cinsiyet grubu erkek olanlara bakıldığında önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %88,2; “Kararsızım” cevabını verme oranı %11,8’dir. “Katılmıyorum” seçeneği işaretlenmemiştir. Buna bağlı olarak kadın cinsiyet grubunun erkek cinsiyet grubunda olanlara göre önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 2’de cinsiyet gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak dikkatli ve doğru bir şekilde dinleme becerisi kazanmamı sağlamaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$) İstatistiksel olarak incelendiğinde cinsiyet grubu kadın olanlarda önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %90,7; “Kararsızım” cevabını verme oranı % 9,3’tür. “Katılmıyorum” seçeneği işaretlenmemiştir. Cinsiyet grubu erkek olanlara bakıldığında önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %88,2; “Kararsızım” cevabını verme oranı %11,8’dir. “Katılmıyorum” seçeneği işaretlenmemiştir. Buna bağlı olarak kadın cinsiyet grubunun erkek cinsiyet grubunda olanlara göre önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 2’de cinsiyet gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak liderlik ve atılganlık becerimin gelişmesini sağlamaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$). İstatistiksel olarak incelendiğinde cinsiyet grubu kadın olanlarda önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %72,1; “Kararsızım” cevabını verme oranı %23,3; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı 4,7’dir. Cinsiyet grubu erkek olanlara bakıldığında önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %58,8; “Kararsızım” cevabını verme oranı %29,4; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı 11,8’dir. Buna bağlı olarak kadın cinsiyet grubunun erkek cinsiyet grubunda olanlara göre önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 2’de cinsiyet gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak olumlu motivasyonu harekete geçirmemi sağlamaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında

anlamli bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$). İstatistiksel olarak incelendiğinde cinsiyet grubu kadın olanlarda önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %76,7; “Kararsızım” cevabını verme oranı %16,3; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %7,0’dır. Cinsiyet grubu erkek olanlara bakıldığında önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %82,4; “Kararsızım” cevabını verme oranı %17,6’dır. “Katılmıyorum” seçeneği işaretlenmemiştir. Buna bağı olarak erkek cinsiyet grubunun kadın cinsiyet grubunda olanlara göre önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 2’de cinsiyet gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak kendimi farklı şekillerde ifade etmemi sağlamaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$) İstatistiksel olarak incelendiğinde cinsiyet grubu kadın olanlarda önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %79,1; “Kararsızım” cevabını verme oranı %18,6; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %2,3’tür. Cinsiyet grubu erkek olanlara bakıldığında önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %76,5; “Kararsızım” cevabını verme oranı %23,5’tir. “Katılmıyorum” seçeneği işaretlenmemiştir. Buna bağı olarak kadın cinsiyet grubunun erkek cinsiyet grubunda olanlara göre önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 2’de cinsiyet gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak kendi iç gücümün açığa çıkmasını sağlamaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$). İstatistiksel olarak incelendiğinde cinsiyet grubu kadın olanlarda önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %88,4; “Kararsızım” cevabını verme oranı %9,3; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %2,3’tür. Cinsiyet grubu erkek olanlara bakıldığında önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %76,5; “Kararsızım” cevabını verme oranı %23,5’tir. “Katılmıyorum” seçeneği işaretlenmemiştir. Buna bağı olarak kadın cinsiyet grubunun erkek cinsiyet grubunda olanlara göre önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 2’de cinsiyet gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak yardım sağlama ve isteme becerilerimin gelişmesini sağlamaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$). İstatistiksel olarak incelendiğinde cinsiyet grubu kadın olanlarda önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %72,1; “Kararsızım” cevabını verme oranı %18,6; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %9,3’tür. Cinsiyet grubu erkek olanlara bakıldığında önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %82,4; “Kararsızım” cevabını verme oranı %11,8; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %5,9’dur. Buna bağı olarak erkek cinsiyet grubunun kadın cinsiyet

grubunda olanlara göre önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 2’de cinsiyet gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak bana grupla çalışma bilinci kazandırmaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$) İstatistiksel olarak incelendiğinde bütün cinsiyet gruplarının önermeye katıldığı görülmektedir.

Tablo 2’de cinsiyet gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak sosyal çevreme karşı daha duyarlı davranmamı sağlamaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$). İstatistiksel olarak incelendiğinde cinsiyet grubu kadın olanlarda önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %79,1; “Kararsızım” cevabını verme oranı %20,9’dur. “Katılmıyorum” seçeneği işaretlenmemiştir. Cinsiyet grubu erkek olanlar önermeye tamamen katılmaktadır. Buna bağlı olarak erkek cinsiyet grubunun kadın cinsiyet grubunda olanlara göre önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 2’de cinsiyet gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak sosyal çevremle iletişimimi kuvvetlendirir.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$) İstatistiksel olarak incelendiğinde cinsiyet grubu kadın olanlarda önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %86,0; “Kararsızım” cevabını verme oranı %11,6; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %2,3’tür. Cinsiyet grubu erkek olanlara bakıldığında önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %88,2; “Kararsızım” cevabını verme oranı %11,8’dir. “Katılmıyorum” seçeneği işaretlenmemiştir. Buna bağlı olarak erkek cinsiyet grubunun kadın cinsiyet grubunda olanlara göre önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 2’de cinsiyet gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak sosyal ve duygusal problemler için olası çözüm yolları bulmamı sağlamaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$). İstatistiksel olarak incelendiğinde cinsiyet grubu kadın olanlarda önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %67,4; “Kararsızım” cevabını verme oranı % 23,3; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %9,3’tür. Cinsiyet grubu erkek olanlara bakıldığında önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %76,5; “Kararsızım” cevabını verme oranı %11,8; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %11,8’dir. Buna bağlı olarak erkek cinsiyet grubunun kadın cinsiyet grubunda olanlara göre önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 2’de cinsiyet gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak sorumluluk duygumun gelişmesine olanak tanımaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$). İstatistiksel olarak incelendiğinde kadın cinsiyet grubunun önermeye tamamen katıldığı görülmekte; cinsiyet grubu erkek olanlara bakıldığında önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı % 94,1; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %5,9’dur. “Kararsızım” seçeneği işaretlenmemiştir. Buna bağlı olarak kadın cinsiyet grubunun erkek cinsiyet grubunda olanlara göre önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 2’de cinsiyet gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak özel olduğumu hissettirmektedir.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$). İstatistiksel olarak incelendiğinde cinsiyet grubu kadın olanlarda önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %76,7; “Kararsızım” cevabını verme oranı %18,6; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %4,7’dur. Cinsiyet grubu erkek olanlara bakıldığında önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %64,7; “Kararsızım” cevabını verme oranı %29,4; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %5,9’dur. Buna bağlı olarak kadın cinsiyet grubunun erkek cinsiyet grubunda olanlara göre önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 2’de cinsiyet gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak grup üyelerine yönelik empati ve hassasiyet duygularımı artırmaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$). İstatistiksel olarak incelendiğinde cinsiyet grubu kadın olanlarda önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı % 76,7; “Kararsızım” cevabını verme oranı %20,9; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %2,3’tür. Cinsiyet grubu erkek olanlara bakıldığında önermeye tamamının katıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Buna bağlı olarak erkek cinsiyet grubunun kadın cinsiyet grubunda olanlara göre önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 2’de cinsiyet gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak umut ve iyimserliği aktif hale getirmemi sağlamaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$). İstatistiksel olarak incelendiğinde cinsiyet grubu kadın olanlarda önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %81,4; “Kararsızım” cevabını verme oranı %16,3; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %2,3’tür. Cinsiyet grubu erkek olanlara bakıldığında önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %94,1; “Kararsızım” cevabını verme oranı %5,9’dur. “Katılmıyorum” seçeneği işaretlenmemiştir. Buna bağlı olarak erkek cinsiyet grubunun kadın cinsiyet

grubunda olanlara göre önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 2’de cinsiyet gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak sahip olduğum duyguların nedenlerini ve durumlarını anlamamı sağlamaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$). İstatistiksel olarak incelendiğinde cinsiyet grubu kadın olanlarda önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %74,4; “Kararsızım” cevabını verme oranı %14,0; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %11,6’dır. Cinsiyet grubu erkek olanlara bakıldığında önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %76,5; “Kararsızım” cevabını verme oranı %17,6; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %5,9’dur. Seçeneği işaretlenmemiştir. Buna bağlı olarak erkek cinsiyet grubunun kadın cinsiyet grubunda olanlara göre önermeye katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

8.3. ÖĞRENCİLERİN SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞMİŞLİK DÜZEYLERİNİN GEÇİRDİKLERİ SÜREYE BAĞLI BULGULARI

Tablo 3’te “İki Elin Sesi Var Senfoni Orkestrası’nın geçirdikleri süreye bağlı olarak sosyal ve duygusal gelişmişlik düzeylerinin farklılıklarına ilişkin bulgular ortaya konulmuştur.

Tablo 3. Geçirdikleri Süreye Bağlı Bulgular

		Deneyim Yılı						Ki-Kare Analizi	
		1-4 Yıl		5-8 Yıl		Total		Ki-Kare	p
		N	%	n	%	N	%		
Orkestrada yer almak özgüvenimi arttırmaktadır	Katılmıyorum	0	0,0	0	0,0	0	0,0	*	0,416
	Kararsızım	7	17,1	1	5,3	8	13,3		
	Katılıyorum	34	82,9	18	94,7	52	86,7		
	Total	41	100,0	19	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak sahip olunan becerilere odaklanmamı sağlamaktadır	Katılmıyorum	1	2,4	0	0,0	1	1,7	*	0,768
	Kararsızım	4	9,8	1	5,3	5	8,3		
	Katılıyorum	36	87,8	18	94,7	54	90,0		
	Total	41	100,0	19	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak dikkatli ve doğru bir şekilde dinleme becerisi kazanmamı sağlamaktadır	Katılmıyorum	0	0,0	0	0,0	0	0,0	*	1
	Kararsızım	4	9,8	2	10,5	6	10,0		
	Katılıyorum	37	90,2	17	89,5	54	90,0		
	Total	41	100,0	19	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak liderlik ve atılganlık becerimin gelişmesini sağlamaktadır	Katılmıyorum	2	4,9	2	10,5	4	6,7	*	0,53
	Kararsızım	9	22,0	6	31,6	15	25,0		
	Katılıyorum	30	73,2	11	57,9	41	68,3		
	Total	41	100,0	19	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak olumlu motivasyonu harekete geçirmemi sağlamaktadır	Katılmıyorum	3	7,3	0	0,0	3	5,0	*	0,297
	Kararsızım	8	19,5	2	10,5	10	16,7		
	Katılıyorum	30	73,2	17	89,5	47	78,3		
	Total	41	100,0	19	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak kendimi farklı şekillerde ifade etmemi sağlar	Katılmıyorum	1	2,4	0	0,0	1	1,7	*	0,817
	Kararsızım	9	22,0	3	15,8	12	20,0		
	Katılıyorum	31	75,6	16	84,2	47	78,3		
	Total	41	100,0	19	100,0	60	100,0		

Tablo 3 (Devam). Geçirdikleri Süreye Bağlı Bulgular

		Deneyim Yılı						Ki-Kare Analizi	
		1-4 Yıl		5-8 Yıl		Total		Ki-Kare	p
		N	%	n	%	N	%		
Orkestrada yer almak kendi iç gücümün açığa çıkmasını sağlamaktadır	Katılmıyorum	1	2,4	0	0,0	1	1,7	*	0,602
	Kararsızım	4	9,8	4	21,1	8	13,3		
	Katılıyorum	36	87,8	15	78,9	51	85,0		
	Total	41	100,0	19	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak yardım sağlama ve isteme becerilerimin gelişmesini sağlamaktadır	Katılmıyorum	4	9,8	1	5,3	5	8,3	*	0,8
	Kararsızım	6	14,6	4	21,1	10	16,7		
	Katılıyorum	31	75,6	14	73,7	45	75,0		
	Total	41	100,0	19	100,0	60	100,0		
	Kararsızım	0	0,0		0,0	0	0,0		
Orkestrada yer almak bana grupla çalışma bilinci kazandırmaktadır	Katılmıyorum	0	0,0		0,0	0	0,0	*	-
	Kararsızım	0	0,0		0,0	0	0,0		
	Katılıyorum	0	100,0		100,0	60	100,0		
	Total	0	100,0	19	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak sosyal çevreme karşı daha duyarlı davranmamı sağlamaktadır	Katılmıyorum	19	0,0	0	0,0	0	0,0	*	0,249
	Kararsızım	8	19,5	1	5,3	9	15,0		
	Katılıyorum	33	80,5	18	94,7	51	85,0		
	Total	41	100,0	19	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak sosyal çevremle iletişimimi kuvvetlendirir	Katılmıyorum	1	2,4	0	0,0	1	1,7	*	1
	Kararsızım	5	12,2	2	10,5	7	11,7		
	Katılıyorum	35	85,4	17	89,5	52	86,7		
	Total	41	100,0	19	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak sosyal ve duygusal problemler için olası çözüm yolları bulmamı sağlar	Katılmıyorum	5	12,2	1	5,3	6	10,0	*	0,305
	Kararsızım	6	14,6	6	31,6	12	20,0		
	Katılıyorum	30	73,2	12	63,2	42	70,0		
	Total	41	100,0	19	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak sorumluluk duygumun gelişmesine olanak tanımaktadır	Katılmıyorum	1	2,4	0	0,0	1	1,7	*	1
	Kararsızım	0	0,0	0	0,0	0	0,0		
	Katılıyorum	40	97,6	19	100,0	59	98,3		
	Total	41	100,0	19	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak özel olduğumu hissettirmektedir	Katılmıyorum	2	4,9	1	5,3	3	5,0	*	0,783
	Kararsızım	10	24,4	3	15,8	13	21,7		
	Katılıyorum	29	70,7	15	78,9	44	73,3		
	Total	41	100,0	19	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak diğer grup üyelerine yönelik empati ve hassasiyet duygularımı arttırmaktadır	Katılmıyorum	1	2,4	0	0,0	1	1,7	*	0,797
	Kararsızım	7	17,1	2	10,5	9	15,0		
	Katılıyorum	33	80,5	17	89,5	50	83,3		
	Total	41	100,0	19	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak umut ve iyimserliği aktif hale getirmemi sağlamaktadır	Katılmıyorum	1	2,4	0	0,0	1	1,7	*	0,492
	Kararsızım	7	17,1	1	5,3	8	13,3		
	Katılıyorum	33	80,5	18	94,7	51	85,0		
	Total	41	100,0	19	100,0	60	100,0		
Orkestrada yer almak sahip olduğum duyguların nedenlerini ve durumlarını anlamamı sağlamaktadır	Katılmıyorum	5	12,2	1	5,3	6	10,0	*	0,807
	Kararsızım	6	14,6	3	15,8	9	15,0		
	Katılıyorum	30	73,2	15	78,9	45	75,0		
	Total	41	100,0	19	100,0	60	100,0		

Tablo 3'te deneyim yılı gruplarına ilişkin olarak "Orkestrada yer almak özgüvenimi arttırmaktadır." önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$) İstatistiksel olarak incelendiğinde deneyim yılı 1-4 yıl olanların önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranı %82,9; "Kararsızım" cevabını verme oranı % 17,1'dir. "Katılmıyorum" seçeneği işaretlenmemiştir. Deneyim yılı 5-8 yıl olan gruba bakıldığında önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranı %94,7; "Kararsızım" cevabını verme oranı %5,3'tür. "Katılmıyorum" cevabı işaretlenmemiştir. Buna bağlı olarak 5-8 yıl olanların önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranı

deneyim yılı 1-4 yıl olanlara göre daha yüksek görülmektedir.

Tablo 3'te deneyim yılı gruplarına ilişkin olarak "Orkestrada yer almak sahip olunan becerilere odaklanmamı sağlamaktadır." önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$) İstatistiksel olarak incelendiğinde deneyim yılı 1-4 yıl olanların önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranı %87,8; "Kararsızım" cevabını verme oranı %9,8; "Katılmıyorum" seçeneği %2,4'tür. Deneyim yılı 5-8 yıl olan gruba bakıldığında önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranı %94,7; "kararsızım" cevabını verme oranı %5,3'tür. "Katılmıyorum" cevabı işaretlenmemiştir. Buna bağlı olarak 5-8 yıl olanların önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranı deneyim yılı 1-4 yıl olanlara göre daha yüksek görülmektedir

Tablo 3'te deneyim yılı gruplarına ilişkin olarak "Orkestrada yer almak dikkatli ve doğru bir şekilde dinleme becerisi kazanmamı sağlamaktadır." önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$) İstatistiksel olarak incelendiğinde deneyim yılı 1-4 yıl olanların önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranı %90,2; "Kararsızım" cevabını verme oranı %9,8'dir. "Katılmıyorum" seçeneği işaretlenmemiştir. Deneyim yılı 5-8 yıl olan gruba bakıldığında önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranı %89,5; "Kararsızım" cevabını verme oranı %10,5'tir. "Katılmıyorum" cevabı işaretlenmemiştir. Buna bağlı olarak 5-8 yıl olanların önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranının deneyim yılı 1-4 yıl olanlara göre daha düşük olduğu görülmektedir

Tablo 3'te deneyim yılı gruplarına ilişkin olarak "Orkestrada yer almak liderlik ve atılganlık becerimin gelişmesini sağlamaktadır." önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$) İstatistiksel olarak incelendiğinde deneyim yılı 1-4 yıl olanların önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranı %73,2; "Kararsızım" cevabını verme oranı %22,0'dir. "Katılmıyorum" cevabını verme oranı %4,9'dur. Deneyim yılı 6-10 yıl olan gruba bakıldığında önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranı %57,9; "Kararsızım" cevabını verme oranı %31,6'dır. "Katılmıyorum" cevabını verme oranı %10,5'tir. Buna bağlı olarak 5-8 yıl olanların önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranının deneyim yılı 1-4 yıl olanlara göre daha düşük olduğu görülmektedir

Tablo 3'te deneyim yılı gruplarına ilişkin olarak "Orkestrada yer almak olumlu motivasyonu harekete geçirmemi sağlamaktadır." önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$) İstatistiksel olarak incelendiğinde

deneyim yılı 1-4 yıl olanların önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %73,2; “Kararsızım” cevabını verme oranı %95’tir. “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %7,3’tür. Deneyim yılı 5-8 yıl olan gruba bakıldığında önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı % 89,5; “Kararsızım” cevabını verme oranı %10,5’tir. “Katılmıyorum” cevabı işaretlenmemiştir. Buna bağlı olarak 5-8 yıl olanların önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı deneyim yılı 1-4 yıl olanlara göre daha yüksek görülmektedir.

Tablo 3’te deneyim yılı gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak kendimi farklı şekillerde ifade etmemi sağlamaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$) İstatistiksel olarak incelendiğinde deneyim yılı 1-4 yıl olanların önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %75,6; “Kararsızım” cevabını verme oranı %22,0’dır. “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %2,4’tür. Deneyim yılı 5-8 yıl olan gruba bakıldığında önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %84,2; “Kararsızım” cevabını verme oranı %15,8’dır. “Katılmıyorum” cevabı işaretlenmemiştir. Buna bağlı olarak 5-8 yıl olanların önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı deneyim yılı 1-4 yıl olanlara göre daha yüksek görülmektedir.

Tablo 3’te deneyim yılı gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak kendi iç gücümün açığa çıkmasını sağlamaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$) İstatistiksel olarak incelendiğinde deneyim yılı 1-4 yıl olanların önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %87,8; “Kararsızım” cevabını verme oranı %9,8; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %2,4’tür. Deneyim yılı 5-8 yıl olan gruba bakıldığında önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %78,9; “Kararsızım” cevabını verme oranı %21,1’dır. “Katılmıyorum” cevabı işaretlenmemiştir. Buna bağlı olarak 5-8 yıl olanların önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı deneyim yılı 1-4 yıl olanlara göre daha yüksek görülmektedir.

Tablo 3’te deneyim yılı gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak yardım sağlama ve isteme becerilerimin gelişmesini sağlamaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$) İstatistiksel olarak incelendiğinde deneyim yılı 1-4 yıl olanların önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %75,6; “Kararsızım” cevabını verme oranı %14,6; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %9,8’dır. Deneyim yılı 5-8 yıl olan gruba bakıldığında önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %73,7; “Kararsızım” cevabını verme oranı %21,1’dır. “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %5,3’tür. Buna bağlı olarak 5-8 yıl olanların önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı deneyim yılı 1-4 yıl olanlara göre daha

düşük görülmektedir.

Tablo 3'te deneyim yılı gruplarına ilişkin olarak "Orkestrada yer almak bana grupla çalışma bilinci kazandırmaktadır." önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$) İstatistiksel olarak incelendiğinde her iki grup da önermeye katılmaktadır.

Tablo 3'te deneyim yılı gruplarına ilişkin olarak "Orkestrada yer almak sosyal çevreme karşı daha duyarlı davranmamı sağlamaktadır." önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$) İstatistiksel olarak incelendiğinde deneyim yılı 1-4 yıl olanların önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranı %80,5; "Kararsızım" cevabını verme oranı %19,5'tir. "Katılmıyorum" cevabı işaretlenmemiştir. Deneyim yılı 5-8 yıl olan gruba bakıldığında önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranı %94,7; "Kararsızım" cevabını verme oranı %5,3'tür. "Katılmıyorum" cevabı işaretlenmemiştir. Buna bağlı olarak 5-8 yıl olanların önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranı deneyim yılı 1-4 yıl olanlara göre daha yüksek görülmektedir.

Tablo 3'te deneyim yılı gruplarına ilişkin olarak "Orkestrada yer almak sosyal çevremle iletişimimi kuvvetlendirir." önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$) İstatistiksel olarak incelendiğinde deneyim yılı 1-4 yıl olanların önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranı %85,4; "Kararsızım" cevabını verme oranı %12,2; "Katılmıyorum" cevabını verme oranı %2,4'tür. Deneyim yılı 5-8 yıl olan gruba bakıldığında önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranı %89,5; "Kararsızım" cevabını verme oranı %10,5'tir. "Katılmıyorum" cevabı işaretlenmemiştir. Buna bağlı olarak deneyim yılı 5-8 yıl olanların önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranı deneyim yılı 1-4 yıl olanlara göre daha yüksek görülmektedir.

Tablo 3'te deneyim yılı gruplarına ilişkin olarak "Orkestrada yer almak sosyal ve duygusal problemler için olası çözüm yolları bulmamı sağlamaktadır." önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$) İstatistiksel olarak incelendiğinde deneyim yılı 1-4 yıl olanların önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranı %73,2; "Kararsızım" cevabını verme oranı %14,6; "Katılmıyorum" cevabını verme oranı %12,2'dir. Deneyim yılı 5-8 yıl olan gruba bakıldığında önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranı %63,2; "Kararsızım" cevabını verme oranı %31,6; "Katılmıyorum" cevabını verme oranı %5,3'tür. Buna bağlı olarak deneyim yılı 5-8 yıl olanların önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranınının deneyim yılı 1-4 yıl olanlara

göre daha düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 3'te deneyim yılı gruplarına ilişkin olarak "Orkestrada yer almak sorumluluk duygumun gelişmesine olanak tanımaktadır." önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$) İstatistiksel olarak incelendiğinde deneyim yılı 1-4 yıl olanların önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranı %97,6; "Katılmıyorum" cevabını verme oranı %2,4'tür. "Kararsızım" cevabını işaretlenmemiştir. Deneyim yılı 5-8 yıl olan gruba bakıldığında grubun tamamı önermeye katılmaktadır. Buna bağlı olarak deneyim yılı 5-8 yıl olanların önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranının deneyim yılı 1-4 yıl olanlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 3'te deneyim yılı gruplarına ilişkin olarak "Orkestrada yer almak özel olduğumu hissettirmektedir." önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$) İstatistiksel olarak incelendiğinde deneyim yılı 1-4 yıl olanların önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranı %70,7; "Kararsızım" cevabını verme oranı %24,4; "Katılmıyorum" cevabını verme oranı %4,9'dur. Deneyim yılı 5-8 yıl olan gruba bakıldığında önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranı %78,9; "Kararsızım" cevabını verme oranı %15,8; "Katılmıyorum" cevabını verme oranı %5,3'tür. Buna bağlı olarak deneyim yılı 5-8 yıl olanların önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranının deneyim yılı 1-4 yıl olanlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 3'te deneyim yılı gruplarına ilişkin olarak "Orkestrada yer almak grup üyelerine yönelik empati ve hassasiyet duygularımı artırmaktadır." önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$) İstatistiksel olarak incelendiğinde deneyim yılı 1-4 yıl olanların önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranı %80,5; "Kararsızım" cevabını verme oranı %1,71; "Katılmıyorum" cevabını verme oranı %2,4'tür. Deneyim yılı 5-8 yıl olan gruba bakıldığında önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranı %89,5; "Kararsızım" cevabını verme oranı %10,5; "Katılmıyorum" cevabı işaretlenmemiştir. Buna bağlı olarak deneyim yılı 5-8 yıl olanların önermeye "Katılıyorum" cevabını verme oranının deneyim yılı 1-4 yıl olanlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 3'te deneyim yılı gruplarına ilişkin olarak "Orkestrada yer almak umut ve iyimserliği aktif hale getirmemi sağlamaktadır." önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$) İstatistiksel olarak incelendiğinde

deneyim yılı 1-4 yıl olanların önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %80,5; “Kararsızım” cevabını verme oranı %17,1; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %2,4’tür. Deneyim yılı 5-8 yıl olan gruba bakıldığında önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %94,7; “Kararsızım” cevabını verme oranı %5,3’tür. “Katılmıyorum” cevabını işaretlenmemiştir. Buna bağlı olarak deneyim yılı 5-8 yıl olanların önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranının deneyim yılı 1-4 yıl olanlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 3’te deneyim yılı gruplarına ilişkin olarak “Orkestrada yer almak sahip olduğum duyguların nedenlerini ve durumlarını anlamamı sağlamaktadır.” önermesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. ($p>0,05$) İstatistiksel olarak incelendiğinde deneyim yılı 1-4 yıl olanların önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %73,2; “Kararsızım” cevabını verme oranı %14,6; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %12,2’dir. Deneyim yılı 5-8 yıl olan gruba bakıldığında önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranı %78,9; “Kararsızım” cevabını verme oranı %15,8; “Katılmıyorum” cevabını verme oranı %5,3’tür. Buna bağlı olarak deneyim yılı 5-8 yıl olanların önermeye “Katılıyorum” cevabını verme oranının deneyim yılı 1-4 yıl olanlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Sonuçlar

Bu bölümde orkestra üyelerinin sosyal ve duygusal gelişim düzeylerini incelemek adına yapılan araştırmanın sonuçlarına yer verilmiştir.

Araştırmanın bulguları incelendiğinde Eskişehir “İki Elin Sesi Var Senfoni Orkestrası”nı oluşturan üyelerde sosyal-duygusal gelişimlerin yaş değişkenine ait sonuçları şu şekildedir:

“Orkestrada yer almak özgüvenimi arttırmaktadır.” önermesinde anlamlı bir sonuca ulaşılammıştır. Orkestrada yer alan bireylerin büyük çoğunluğu önermeye katılmaktadır.

“Orkestrada yer almak sahip olunan becerilere odaklanmamı sağlamaktadır.” önermesinde 12-14 yaş grubu orkestra üyelerinin 15-17 yaş grubuna göre daha kararsız kaldığı ve önermeye göre sahip olunan becerilere odaklanma oranlarının 12-14 yaş grubunun 15-17 yaş grubuna göre önermeye daha olumlu cevap vermişlerdir.

“Orkestrada yer almak dikkatli ve doğru bir şekilde dinleme becerisi kazanmamı sağlamaktadır.” önermesinde 15-17 yaş grubu orkestra üyelerinde 12-14 yaş grubu orkestra üyelerine göre odaklanma becerilerinin gelişmesinde diğer gruba göre daha olumlu cevap vermişlerdir.

“Orkestrada yer almak liderlik ve atılganlık becerimin gelişmesini sağlamaktadır.” önermesinde 12-14 yaş grubunun 15-17 yaş grubuna göre daha olumlu cevap vermişlerdir.

“Orkestrada yer almak olumlu motivasyonumu harekete geçirmektedir.” önermesinde 12-14 yaş grubunun 15-17 yaş grubuna göre daha olumlu cevap vermişlerdir.

“Orkestrada yer almak kendimi farklı şekillerde ifade etmemi sağlamaktadır.” önermesinde 12-14 yaş grubunun 15-17 yaş grubuna göre daha olumlu cevap verdiği sonucuna ulaşılmıştır.

“Orkestrada yer almak kendi iç gücümün açığa çıkmasını sağlamaktadır.” önermesinde yaşa bağlı olarak anlamlı bir sonuca ulaşılammıştır.

“Orkestrada yer almak yardım sağlama ve isteme becerilerimin gelişmesini sağlamaktadır.” önermesinde 15-17 yaş grubu, 12-14 yaş grubuna göre daha olumlu cevap vermiştir.

“Orkestrada yer almak bana grupla çalışma bilinci kazandırmaktadır.” önermesinde anlamlı bir sonuca ulaşılamamıştır. Katılımcıların hepsi, orkestranın grupla çalışma bilinci kazandırdığını düşünmektedir.

“Orkestrada yer almak sosyal çevreme karşı daha duyarlı olmamı sağlamaktadır.” önermesinde anlamlı bir sonuca ulaşılamamıştır. Katılımcıların büyük çoğunluğu orkestrada yer almanın kendilerini olumlu yönde etkilediğini onaylamıştır.

“Orkestrada yer almak sosyal çevremle iletişimimi kuvvetlendirir.” önermesinde anlamlı bir sonuca ulaşılamamıştır. Önermeye iki yaş grubunun da çoğunlukla olumlu yanıt verdiği görülmüştür.

“Orkestrada yer almak sosyal ve duygusal problemler için olası çözüm yolları bulmamı sağlamaktadır.” önermesinde 15-17 yaş grubundaki olumlu yanıtın 12-14 yaş grubuna göre çok daha yüksek olduğu görülmektedir.

“Orkestrada yer almak sorumluluk duygumun gelişmesine olanak tanımaktadır.” önermesinde yaşa bağlı olarak anlamlı bir sonuca ulaşılamamıştır. Anket grubunun tamamı, sorumluluk duygusunun gelişiminde orkestranın kesin bir katkısı olduğunu düşünmektedir.

“Orkestrada yer almak özel olduğumu hissettirmektedir.” önermesinde 15-17 yaş grubu, 12-14 yaş grubuna göre daha olumlu cevap vermiştir. Önermede 15-17 yaş grubunun kendini diğer yaş grubuna göre daha özel hissettiği sonucuna ulaşılmıştır.

“Orkestrada yer almak diğer grup üyelerine yönelik empati ve hassasiyet duygularımı artırmaktadır.” önermesinde anlamlı bir sonuca ulaşılamamıştır.

“Orkestrada yer almak umut ve iyimserliği aktif hale getirmemi sağlamaktadır.” önermesinde 15-17 yaş grubunun 12-14 yaş grubuna göre daha olumlu cevap verdiği sonucuna ulaşılmıştır.

“Orkestrada yer almak sahip olunan duyguların nedenlerini ve durumlarını anlamamı sağlamaktadır.” önermesinde yaşa bağlı olarak ortaya çıkan bulgularda 15-17 yaş grubunun 12-14 yaş grubuna göre sahip olunan duyguları açığa çıkartmaya daha yatkın olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Eskişehir “İki Elin Sesi Var Senfoni Orkestrası”nı oluşturan üyelerde sosyal-duygusal gelişimlerin cinsiyet değişkenine ait sonuçları şu şekildedir:

“Orkestrada yer almak öz güvenimi arttırmaktadır.” önermesinde anlamlı bir farka ulaşılamamıştır. Bunun sonucu olarak orkestrada bulunan üyelerin kadın veya erkek fark etmeksizin öz güvenlerinde artış olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

“Orkestrada yer almak sahip olunan becerilere odaklanmamı sağlamaktadır.” önermesinde anlamlı bir farka ulaşılamamıştır. Bunun sonucu olarak orkestrada bulunan üyelerin cinsiyet fark etmeksizin sahip olunan becerilere odaklanmalarında orkestranın etkisinin önemli bir yer tuttuğu sonucuna ulaşılmıştır.

“Orkestrada yer almak dikkatli ve doğru bir şekilde dinleme becerisi kazanmamı sağlamaktadır.” önermesinde anlamlı bir farka ulaşılamamıştır.

“Orkestrada yer almak liderlik ve atılganlık becerimin gelişmesini sağlamaktadır.” önermesindeki verilen cevaplar doğrultusunda, kadınların erkeklere göre liderlik ve atılganlık becerilerinin gelişmesinde orkestranın daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

“Orkestrada yer almak olumlu motivasyonumu harekete geçirmektedir.” önermesine verilen cevaplar doğrultusunda, erkeklerin kadınlara göre olumlu motivasyonlarını harekete geçirmede daha aktif oldukları sonucuna varılmıştır.

“Orkestrada yer almak kendimi farklı şekillerde ifade etmemi sağlamaktadır.” önermesinde anlamlı bir sonuca ulaşılamamıştır.

“Orkestrada yer almak kendi iç gücümün açığa çıkmasını sağlamaktadır.” Önermesine verilen cevaplarda kadınların erkeklere göre kendi iç güçlerini ortaya çıkartmada daha aktif oldukları görülmüştür.

“Orkestrada yer almak yardım sağlama ve isteme becerilerimin gelişmesini sağlamaktadır.” önermesinde anlamlı bir sonuca ulaşılamamıştır. Genel olarak bakıldığında orkestra içerisindeki bireylerin cinsiyet fark etmeksizin yardımlaştıkları, birbirlerinin eksikliklerini tamamladıkları görülmektedir.

“Orkestra içerisinde yer almak bana grupla çalışma bilinci kazandırmaktadır.” önermesinde anlamlı bir sonuca ulaşılamamıştır. Buna bağlı olarak cinsiyet grubundaki bireylerin tamamı, orkestranın grupla çalışma bilinci oluşturduğunu düşünmektedir.

“Orkestrada yer almak sosyal çevreme karşı daha duyarlı davranmamı sağlamaktadır.” önermesinde erkeklerde görülen olumlu etkinin kadınlara göre oran olarak kısmen yüksek olduğu görülmektedir

“Orkestrada yer almak sosyal çevremle iletişimi kuvvetlendirir.” önermesinde anlamlı bir sonuca ulaşılamamıştır. Buna bağlı olarak cinsiyet fark etmeksizin orkestra üyelerinin büyük çoğunluğu sosyal çevresi ile iletişimlerinin kuvvetlendiğini aktarmaktadır.

“Orkestrada yer almak sosyal ve duygusal problemler için olası çözüm yolları bulmamı sağlamaktadır.” önermesinde erkeklerin kadınlara göre sosyal ve duygusal problemlere çözüm bulmada erkeklere göre daha etkendirler.

“Orkestrada yer almak sorumluluk duygumun gelişmesine olanak tanımaktadır.” önermesine bütün kadınlar “Katılıyorum” cevabını vermiştir, oran olarak bakıldığında kadınlar sorumluluk duygularının gelişiminde orkestranın etkisi olduğunu düşünmektedirler.

“Orkestrada yer almak özel olduğumu hissettirmektedir.” önermesinde kadınların erkeklere oranla daha olumlu cevap verdiği görülmektedir. Buna bağlı olarak orkestra içerisinde bulunan kadınların çevresinde, akran grupları arasında, kendilerini diğer bireylere nazaran daha ayrıcalıklı olarak gördükleri, sonuç olarak enstrüman çalmalarının onlara sosyal çevreleri içerisinde belirli bir ayrıcalık kazandırdığı ve bu sayede toplum içerisinde kabul gördükleri belirli bir popüleriteye ulaştıkları sonucuna ulaşılabilmektedir.

“Orkestrada yer almak grup üyelerine yönelik empati ve hassasiyet duygularımı artırmaktadır.” önermesinde cinsiyet gruplarına bakıldığında erkeklerin kadınlara oranla daha olumlu cevap verdiği görülmektedir. Sonuç olarak erkeklerin orkestra içerisinde kadınlara nazaran grup arkadaşlarına yaklaşımları, onlarla duygu paylaşımında bulunmaları vb. durumlarda daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

“Orkestrada yer almak umut ve iyimserliği aktif hale getirmemi sağlamaktadır.” önermesine kadınların erkeklere oranla kısmen daha olumsuz cevap verdiği görülmüştür.

“Orkestrada yer almak sahip olunan duyguların nedenlerini ve durumlarını anlamamı sağlamaktadır.” önermesinde anlamlı bir sonuca ulaşılamamıştır. Buna bağlı olarak orkestradaki kadın ve erkeklerin çoğunluğunun önermeye katıldığı görülmektedir.

Eskişehir “İki Elin Sesi Var Senfoni Orkestrası”nı oluşturan üyelerde sosyal-duygusal gelişimlerin orkestra içerisinde geçirdikleri süreye ait sonuçları şu şekildedir:

“Orkestrada yer almak özgüvenimi artırmaktadır.” Önermesinde orkestra içerisinde geçirdikleri süre yüksek olan grubun öz güvenlerinin diğer gruba göre yüksek olduğu görülmektedir.

“Orkestrada yer almak sahip olunan becerilere odaklanmamı sağlamaktadır.” önermesinde anlamlı bir farka ulaşılamamakla beraber orkestra içerisinde geçirdikleri süre yüksek olan grubun diğer gruba göre sahip olunan becerilere az bir farkla vakıf olduğu görülmüştür.

“Orkestrada yer almak dikkatli ve doğru bir şekilde dinleme becerisi kazanmamı sağlamaktadır.” önermesinde anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

“Orkestrada yer almak liderlik ve atılganlık becerimin gelişmesini sağlamaktadır.” önermesine orkestra içerisinde geçirdikleri süre az olan grup diğer gruptan daha olumlu yaklaşmıştır

“Orkestrada yer almak olumlu motivasyonumu harekete geçirmemi sağlamaktadır.” önermesinde orkestra içerisinde geçirdikleri süre fazla olan grubun diğer gruba göre olumlu motivasyonlarını harekete geçirmede daha aktif oldukları görülmektedir.

“Orkestrada yer almak kendimi farklı şekillerde ifade etmemi sağlamaktadır.” önermesinde anlamlı bir sonuca ulaşılamamakla birlikte orkestra içerisinde geçirdikleri süre fazla olan grubun diğer gruba göre kendilerini ifade etmelerinde daha aktif oldukları görülmektedir.

“Orkestrada yer almak kendi iç gücümün açığa çıkmasını sağlamaktadır.” önermesinde, orkestra içerisinde geçirdikleri süre az olan grubun diğer gruba göre kendi iç güçlerinin açığa çıkmasında daha önde olduğu görülmektedir.

“Orkestrada yer almak yardım sağlama ve isteme becerilerimin gelişmesini sağlamaktadır.” önermesinde anlamlı bir sonuç görülmemekle birlikte genel olarak bakıldığında değerler birbirine yakındır.

“Orkestrada yer almak bana grupla çalışma bilinci kazandırmaktadır.” önermesine grubun tamamının “Katılıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. Grupla çalışma becerisinin daha çabuk kazanıldığı, gruba yeni katılan üyelerin gruba daha çabuk uyum sağladığı

sonucuna ulaşılmaktadır.

“Orkestrada yer almak sosyal çevreme karşı daha duyarlı davranmamı sağlamaktadır.” önermesinde, orkestra içerisinde geçirdiği süre fazla olan grubun diğer gruba göre sosyal çevresine daha duyarlı olduğu görülebilmektedir.

“Orkestrada yer almak sosyal çevremle iletişimi kuvvetlendirir.” önermesinde deneyim yılına bağlı olarak anlamlı bir sonuca ulaşılamamıştır.

“Orkestrada yer almak sosyal ve duygusal problemler için olası çözüm yolları bulmamı sağlamaktadır.” önermesinde orkestra içerisinde geçirdikleri süre az olan grubun diğer gruba göre daha olumlu yanıt verdiği görülmektedir.

“Orkestrada yer almak sorumluluk duygumun gelişmesine olanak tanımaktadır.” önermesinde anlamlı bir sonuca ulaşılamamıştır.

“Orkestrada yer almak özel olduğumu hissettirmektedir.” önermesinde orkestra içerisinde geçirdikleri süre fazla olan grubun diğer gruba göre kendilerini grup içerisinde, okulda, çeşitli sosyal gruplarda müzik eğitimi almayan diğer bireylere göre daha ayrıcalıklı gördükleri, sonuç olarak deneyim yılına bağlı olarak bireylerin kendilerini daha özel hissettikleri sonucuna ulaşılmaktadır.

“Orkestrada yer almak grup üyelerine yönelik empati ve hassasiyet duygularımı artırmaktadır.” önermesine bireylerin çoğunlukla katıldığı görülmektedir.

“Orkestrada yer almak umut ve iyimserliği aktif hale getirmemi sağlamaktadır.” önermesinde, orkestra içerisinde geçirdikleri süre fazla olan grubun diğer gruba göre umut ve iyimserlik duygularını daha aktif kullandığı görülmektedir.

“Orkestrada yer almak sahip olduğum duyguların nedenlerini ve durumlarını anlamamı sağlamaktadır.” önermesine orkestra içerisinde geçirdikleri süre fazla olan grubun diğer gruba göre daha önde olduğu görülmektedir.

Araştırmadan elde edilen bulgular ve sonuçlara dayalı olarak müzik eğitiminin bireylerin sosyal ve duygusal gelişimlerine katkıları, yadsınamayacak kadar önem taşımaktadır. Buna bağlı olarak kurulan “İki Elin Sesi Var Orkestrası” bu amaçla önemli bir yol izlemektedir.

“İki Elin Sesi Var Senfoni Orkestrası” Venezüela’da ve dünyanın birçok yerinde hala faaliyete olan “El Sistema” modelinden örnek alınarak kurulmuştur. “El Sistema” modeli 1975 yılında Jose Antonio Abreu tarafından başlatılan toplumsal kalkınma

hareketidir. Bu hareketin temel amacı bireylerin bir arada müzik yaparak yaşamlarının değişmesine aracılık etmektir. Bu hareket zaman içinde dünyanın birçok yerine yayılmış, müzik aracılığı ile insanların hayatlarına dokunmuştur. “El Sistema” modelinde olduğu gibi “İki Elin Sesi Var Orkestrasının” temel amacı da üyelerinin sosyal topluma adapte olmasını sağlamaktır. Bu sistem aracılığıyla bireyler; yurt içinde ve yurt dışında çeşitli konserler, çalışmalar ve kültürel etkinliklerle birlikteliği sağlayarak topluma rol model olmaktadır.

Aynı zamanda bu etkinlikler aracılığı ile deneyim kazanmakta, iletişim kurmayı öğrenmekte, paylaşımda bulunmakta ve birbirlerini desteklemektedirler. Bu durum; bireylerin hem kendi ailesinde hem de toplum içinde özgüveni yüksek, kendisine ve çevresine saygılı, kendini tanımaya çalışan nitelikli insan profilini oluşturmalarını sağlamaktadır. Kendi içinde özgür düşünmeye sevk etmekte, empati, sorumluluk, disiplin, umut ve iyimserlik vb. olumlu duygularını geliştirmekte; üyelerin kötü çevre koşullarından uzaklaşarak öncelikle benliğini ve hayata bakış açısını olumlu yönde değiştirmekte; bu değişim aracılığıyla kötü ve zararlı alışkanlıklardan uzaklaşarak müzik sanatı ve eğitimi aracılığı ile sosyal farkındalıklarını yükseltmekte; duygusal bakış açılarını olumlu tarafa çevirmeye çalışmaktadır. Bu bakımdan projenin toplumun her kesiminin birbirini kucaklaması ve toplum yapısının oturmasının sağlanmasında önemli bir amacı güttüğü görülmektedir.

Tartışma

Bu araştırmada; bireylerin sosyal ve duygusal gelişimlerine bağlı olarak uğradığı yaş, cinsiyet ve deneyim süresinin yarattığı farklar incelenmiştir. Bu duruma bağlı olarak; bireylerin sosyal ve duygusal gelişimleri ile ilgili araştırmalar inceleme altına alınmıştır.

Güven ve Erol(2019:184) 12-14 yaş arası bireylerin sosyal beceri düzeylerini incelediği çalışmasında bireylerin sosyal gelişmişlik düzeyleri ile müziğe ilişkin tutumları arasında olumlu yönde pozitif bir tutum geliştirdikleri; kadınların erkek bireylere göre sosyal beceri düzeylerinin daha anlamlı bir farklılık yarattığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırmada farklı olarak ise bireylerin sosyal gelişiminde cinsiyete bağlı olarak kadınların ve erkeklerin orkestra içerisinde farklı alanlarda sosyal ve duygusal gelişim gösterdikleri tespit edilmiştir. Türkmen’in (2010:968) 7-12 yaş arasında ki kişilerle yaptığı çalışmasında, bireylerin hayatlarında karşılaştıkları sorunlardan, stresten, problemlerden uzaklaşmalarında müzik eğitiminin gerekliliğini irdlemiştir. Çalışmada, bireylerin topluma uyum sağlayabilmesi, çevresiyle olumlu ilişkilerde bulunabilmesi

açısından amatör müzik eğitiminin farklılık yarattığı söylenmektedir. Bu araştırmada, benzer olarak İki Elin Sesi Var Orkestrasının da temel amacı, orkestra içerisinde ki bireylerin sosyal ve duygusal kazanımlarını sağlamak, bu yolla birliktelik duygusunu açığa çıkartmak, böylece üyelerin topluma uyum sağlamalarını, yaşantılarını olumlu yönde şekillendirebilmelerine olanak tanımaktır. Altekin'in (2020:) "6-12 Yaş arasında ki bireylere yaptığı çalışmada müzik eğitiminin birliktelik içinde yapılmasının bireylerin etkili iletişim kurma, özgüven kazanma, sorumluluk gibi faaliyetleri yerine getirmede etkili olduğu görülmektedir. İki Elin Sesi Var Orkestrası içerisinde eğitim alan bireylerin benzer olarak sorumluluk alma, etkili iletişim kurma, öz güven kazanma gibi benzer faaliyetleri yerine getirmede çalışmaya benzer şekilde uyum sağladığı görülmüştür.

Arslan'ın (2019:73) güzel sanatlar ve diğer lise öğrencilerinin sosyal ve duygusal gelişimlerini incelediği çalışmasında, müzikle ilgilenen bireylerin ilgilenmeyen bireylere göre sosyal ve duygusal gelişimlerini tamamlamalarında, diğer bireylere göre daha önde olduğu sonuçları ortaya konulmuştur. Bu duruma bağlı olarak; bireylerin ergenlik dönemi içerisinde karşılaştıkları sosyal ve duygusal zorluklarla başa çıkmada, müzik eğitiminin yine önemli bir etken olduğu görülmektedir. Bu çalışmada, ulaşılan bulgulara bağlı olarak müzikle ilgilenen bireylerin sosyal ve duygusal gelişimlerini tamamlamada belirli bir kazanıma sahip olduğu görülmektedir. Eraslan ve Korkut'un (2017:765) çalışmasında ergenlik döneminde bulunan bireylerin aile, arkadaş, sosyal çevre etkisi incelenmiştir. Bireylerin sosyal ve duygusal kazanımlara ulaşmalarında, yaşadığı sosyal çevrenin önemli bir değişiklik yarattığı belirtilmiştir. Benzer bir durumda orkestra içerisinde yer alan bireylerin hem kişisel hem de sosyal bağlamda gelişimlerini sağlayarak, bu durumu çevrelerine yansıtabilecekleri çıkarımı yapılabilir. Bireyler etkili iletişim, özgüven, sorumluluk gibi duygularını açığa çıkartarak, müzik aracılığı ile yaşadıkları zorluklarla, günlük hayata ki problemleriyle daha kolay başa çıkabilirler. Kılıçarslan ve Parmaksız'ın (2020:7) Ergenlik döneminin, kritik bir dönem olduğu vurgulanmıştır. Buna bağlı olarak ergen bireyin sosyal ve duygusal özerklik kazanabilmesi, bu kazanımları sürdürebilmesi olumlu bir yaşam sürmesinde önemli bir etken olduğu açıklanmaktadır. Bu araştırmada da ergen bireyler orkestra içerisinde, orkestra ve müzik eğitimi aracılığı ile sosyal ve duygusal gelişimlerini yüksek oranda sağlamaktadırlar. Sağladıkları bu gelişim araçlarıyla, kendilerini ve sosyal çevrelerini oluşturarak, yaşamlarını şekillendirebilmektedirler.

Araştırma konusuna bağlı olarak “İki Elin Sesi Var” orkestrasının fikir oluşumunu sağlayan “El Sistema” prensibi incelemeye alınmıştır. İki Elin Sesi Var Orkestrası ve El Sistema temelinde bireylerin sosyal ve duygusal gelişimlerini kazanmalarında önemli bir etkiye sahiptir. Osborne vd. (2016:17) Araştırmada El Sistema programı örnek alınarak oluşturulan programın etkilerini incelenmiştir. Çalışmada, bireylerin akademik başarılarının yanı sıra özgüven, sorumluluk alma gibi sosyal ve duygusal kazanımlarında sağlayabildikleri ifade edilmektedir. Morris vd. (2018:160) El Sistema programına bağlı olarak uygulanan programın, bireylerin kendilerini ifade edebilmelerini sağlamada, güven, sorumluluk ile sağlıklı ve doğru iletişim kurabilmelerinde, El Sistema programının önemli etkiler yarattığı sonucuna ulaşmıştır. Çekmeceli (2019:87) araştırmasında Barış İçin Müzik Vakfı ve El Sistema prensibinin yarattığı etkileri incelenmiştir. Bireylerin müzik aracılığı ile paylaşımlarda bulunmaları, bu yolla din, dil ve ırk fark etmeksizin birliktelik halinde bulunmaları, müziğin bireyler arasında toplumsal bağlantıyı kurmada ne denli önemli bir eğitim aracı olduğunu açığa çıkarmaktadır. Fenercioğlu'nun (2015:142) El Sistema prensibinin birliktelik, dayanışma, gibi temel yapılarının açığa çıkmasında, sosyal ve duygusal gelişim basamaklarının yarattığı etki incelenmiştir. Benzer şekilde bu araştırmada da İki Elin Sesi Var Orkestrası Barış için Müzik Vakfı diğer benzer kuruluşlarda olduğu gibi temelinde bireylerin sosyal ve duygusal gelişimlerini sağlayarak, onları topluma fayda sağlayacak bireyler haline gelmelerinde etkili olacaktır.

Öneriler

Bu çerçevede bireylerin çağdaş dünya görüşüne ulaşabilmesi ve bu görüşü topluma yansıtılabilmeleri amacıyla bu ve buna benzer kurum ve kuruluşların ülke çapındaki illerde, ilçelerde, ülkenin birçok yerinde yaygınlaştırılması; bu kurumların alt yapısını oluşturmak adına ilgili öğretmenlerin eğitime alınması.; yapılan çalışmaların ülke çapında konserlerle, konferanslarla, reklamlarla ve çeşitli etkinliklerle desteklenmesi ve bu kurumun işleyişine benzer yapıda okulların açılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Ağırkan, M. (2021). *Ergenlerde Sosyal ve Duygusal Öğrenmenin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akgül, B. (2008). Sosyal Beceri Gelişiminde Çocuk ve Müzik. *Milli Eğitim*, (177), 28-35.
- Ali, F. (1987). *Müzik ve Müziğimizin Sorunları*. İstanbul: Cem Yayınevi.
- Altekin, G. (2020). *6-12 Yaş Grubu Korunma İhtiyacı Olan Çocuklarda (KİOÇ) Piyano Eğitiminin Sosyal Gelişimlerine Etkileri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Altınok, R. (1998). *Kız Meslek Liseleri İçin Müzik*. İstanbul: Esin Yayınları.
- Altınöçek, H. (bt.). “Farklı Toplumlarda Müziğin Duygu Bağını Oluşturmasındaki Fonksiyonel Etkileri”, <https://124.im/C5Ga> (Erişim Tarihi: 03.04.2021).
- Arslan, E. (2019). *Güzel Sanatlar Lisesi ve Diğer Liselerde Müzik Eğitimi Almış Öğrencilerin Sosyal ve Duygusal Gelişmişlik Düzeyinin Belirlenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Aydın, A. (2004). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*. Ankara: Eylül Yayıncılık.
- Aydoğdu, F. ve Samancı, O. (2016). Çocuklarda Duygusal Gelişim ve Başarı Arasındaki İlişkiler. *Akademik Bakış Dergisi*, 5(56), 625-633.
- Barım, R. (1975). *Gençlik Çağının Fiziksel, Duygusal, Zihinsel Gelişim Özellikleri*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Bican, E. ve Atalar, D. (2017). Ana Babaların Duygu Sosyalleştirme Uygulamaları ve Erken Çocukluk Döneminde Duygusal ve Sosyal Gelişim. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 57(2), 1365-1388,
- Başaran, İ. E. (1988). *Eğitim Psikolojisi, Modern Eğitimin Psikolojik Temelleri*. (Dokuzuncu Baskı). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Bayraktar, R. (2020). *El Sistema Modeli'nde Orkestra Şefliği Kavramı ve Eskişehir Tepebaşı Belediyesi Çocuk Senfoni Orkestrasında Uygulanışı*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.
- Çağdaş, A. ve Seçer, Z. (2002) *Çocuk ve Ergende Sosyal ve Ahlak Gelişimi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Çeçen, A. (2020). *İnsan Hakları*. Ankara: Astana Yayınları.
- Çiçek, S. (2000). *İlköğretimde Müzik*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Çekmeceli, E. (2019). *Kişisel ve Toplumsal Bir Aracı Olarak Müzik: Barış İçin Müzik Vakfı, El Sistema Türkiye'de Etnografik Bir Alan Çalışması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Döğüşgen, M. M. (2013). *Çocukluktan Ergenliğe Duygusal Gelişim ve Özgüven*. İstanbul: Başak Yayınları.
- Dönmez, E., Kurtaslan, Z. ve Okay, H. (2017). “Müzik ve Değer Kazanım İlişkisi”, <https://124.im/HOIMenY> (Erişim Tarihi: 03.02.2021).
- Edman, I. (1991). *Sanat ve İnsan*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Eraslan, B. ve Korkut, F. (2017). Çocukların kendilik değerini geliştirmede kendilik değeri geliştirme programı ve Sosyal ve Duygusal Eğitim Programının Etkililiği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(62),756-769.
- Fenercioğlu, M. (2015). *Müzikle Değişen Hayatlar: Bir Model Olarak El Sistema ve Türkiye'ye Uygulanabilirliği*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Galamian, I. (2003). Teknik ve Yorum. *Orkestra Dergisi*, 42(337), 24-31.

- Gövs, İ. A. (1998). *Çocukta Duygusal Gelişim*. İstanbul: Hayat Yayıncılık Güler, N. (2008). *Müzikle Çocuk Eğitimi*. İstanbul: Hepsicoocuk Yayınevi.
- Gündüz, Y. (2001). *Çocuğunuzun Başarısı Elinizdedir*. (Sekizinci Baskı). İzmir: Tibyan Yayıncılık.
- Güven, A. ve Erol, İ. (2019). 12-14 Yaş Arası Çocukların Müziğe İlişkin Tutumları İle Sosyal Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 5(1), 174-189.
- Hospital, M., Morris, S., Wagner, E. & Wales, E. (2018). Music Education as a Path to Positive Youth Development: El Sistema-Inspired Program. *Journal of Youth Development*, 13(4), 149-163.
- Kılıçarsalan, S. ve Parmaksız, İ. (2020). Ergenlikte Şiddet Eğitiminin Yordayıcıları Olarak Sosyal Kaygı ve Duygusal Özerklik. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 1-14.
- Kulaksızoğlu, A. (1992). *Ergenlik Dönemi*. Ankara: Kılıçaslan Matbaacılık.
- Kulaksızoğlu, A. (2011). *Ergenlik Psikolojisi*. (On İkinci Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Küçükyavaş, A. ve Kul, M. (2002). *Okul Öncesi Eğitimde Müzik ve Önemi*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Küpana, N. (2022). Müzik Eğitimi Yoluyla Sosyal ve Duygusal Gelişim. *Güzel Sanatlar Alanında Uluslararası Araştırmalar 3*. Haziran 2022, Konya, Türkiye, ss.79-89.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2001). *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2007). *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2011). *Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Onur, B. (1987). *Ergenlik Psikolojisi*. Ankara: Öztekin Matbaası.
- Orhan, Y. Ş. ve Büyükkayıkçı, E. (2008). Ergenlerin Dinlediği Müzik Türlerinin Depresyon Düzeylerine Etkileri. 3. *Ulusal Sanat Eğitimi Sempozyumu*, 19-21 Kasım. Ankara, Türkiye, ss.137.
- Osborne, M. S., McPherson, G. E., Faulkner, R., Davidson, J. W. & Barrett, M. S. (2016). Exploring the academic and psychosocial impact of El Sistema-inspired music programs within two low socio-economic schools. *Music Education Research*, 18(2), 156-175.
- Özcan, S. (2022). *Kişilik Özellikleri, Duygu Gereksinimi ve Sosyal ve Duygusal Yanlılığın Duyguları İfade Etmeyi Yordayıcı Etkilerinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Düzce Üniversitesi Lisans Eğitim Enstitüsü, Düzce.
- Özen, N. (1995). Okul Müzik Eğitiminde Çalgı Eğitiminin Önemi. *Mavi Nota Müzik ve Sanat Dergisi*, 3(18), 32.
- Öztürk, A. (2007). *Okul Öncesi Eğitimde Müzik*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Silberman, L. (2013). *Exploring the growth and development of El Sistema inspired programs around the World*. (Unpublished Master's Thesis). Arts and Administration Program University of Oregon, New Mexico.
- Sun, M. ve Seyrek, H. (1993). *Okul Öncesi Eğitimde Müzik*. İzmir: Mey Ofset.
- Şimşek, A. (2012). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Taşlık, B. (2019). *Okul Öncesi Çocukların Müzik Etkinlikleri Sonucunda Sosyal Gelişimleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Topses, G. (1992). *Eğitim Sürecinde İnsan ve Psikolojisi*. Ankara: Gazi Büro Kitabevi.
- Türkmen, U. (2010). Çocuğun Bireysel Toplumsal ve Kültürel Gelişiminde Amatör Müzik Eğitiminin Yeri Problemleri ve Çözüm Önerileri. *İlköğretim Online*, 9(3), 960-970.
- Uçan, A. (1994). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar, İlkeler ve Yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uslu, M. (1999). Ülkemizde Çalgı Eğitiminin Yaygınlaştırılmasında ve Geliştirilmesinde Akran Grupları ile Çalgı Eğitiminin Önemi. *Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(11), 2-13.
- Uy, M. (2012). Venezuela's National Music Education Program El Sistema:Its Interactions with Society and its Participants' Engagement in Praxis. *Music Arts in Action*, 4(1), 5-21.
- Üre, Ö., Arı, R. ve Seçer, Z. (2001). Çocukta Duygusal Gelişim. Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları.
- Vural, D. (2006). *Okul Öncesi Eğitim Programındaki Duyuşsal ve Sosyal Becerilere Yönelik Hedeflere Uygun Olarak Hazırlanan Aile Katımlı Sosyal Beceri Eğitimi Programının Çocuklarda Sosyal Becerilerin Gelişimine Etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Yavuzer, H. (2000). *Eğitim ve Gelişim Özellikleri ile Okul Çağı Çocuğu*. (Beşinci Baskı). İstanbul. Remzi Kitabevi.

EKLER

Ek 1: Araştırmada Kullanılan Anket

YÖNERGE

Değerli orkestra üyeleri, Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Müzik Bölümü Yüksek Lisans Programı kapsamında “Birlikte Çalmanın Bireylerin Sosyal ve Duygusal Gelişimleri Üzerindeki Etkisine İlişkin İki Elin Sesi Var Senfoni Orkestrası Üyelerinin Görüşleri” isimli tez çalışmasına yönelik olarak enstrüman ve orkestra eğitiminin bireylerin sosyal ve duygusal gelişimlerine olan etkisinin öğrenilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda deneyim ve fikirlerinizi öğrenmek adına 3’ lü likert ölçek baz alınarak 17 önermeden oluşan anket formu hazırlanmıştır. Cevaplarınız sadece bu çalışma için kullanılacaktır. Ankete katılım gerçekleştirdiğiniz için teşekkür ederim.

Arda SUR
AKÜ Devlet Konservatuvarı
Müzik Anasanat Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi

ANKET FORMU

Yaş:

Cinsiyet:

Orkestra Deneyim Yılı:

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum
Orkestrada yer almak öz güvenimi arttırmaktadır.			
Orkestrada yer almak sahip olunan becerilere odaklanmamı sağlamaktadır.			
Orkestrada yer almak dikkatli ve doğru bir şekilde dinleme beceresi kazanmamı sağlamaktadır.			
Orkestrada yer almak liderlik ve atılganlık becerimin gelişmesini sağlamaktadır.			
Orkestrada yer almak olumlu motivasyonu harekete geçirmemi sağlamaktadır.			
Orkestrada yer almak kendimi farklı şekillerde ifade etmemi sağlamaktadır.			
Orkestrada yer almak kendi iç gücümün açığa çıkmasını sağlamaktadır.			
Orkestrada yer almak yardım sağlama ve isteme becerilerimin gelişmesini sağlamaktadır.			
Orkestrada yer almak bana grupta çalışma bilinci kazandırmaktadır.			
Orkestrada yer almak sosyal çevrem karşı duyarlı davranmamı sağlamaktadır.			
Orkestrada yer almak sosyal çevremle iletişimimi kuvvetlendirir.			
Orkestrada yer almak sosyal ve duygusal problemler için olası çözüm yolları bulmamı sağlamaktadır.			
Orkestrada yer almak sorumluluk duygumun gelişmesine olanak tanımaktadır.			
Orkestrada yer almak özel olduğumu hissettirmektedir.			
Orkestrada yer almak diğer grup üyelerine yönelik empati ve hassasiyet duygularımı arttırmaktadır.			
Orkestrada yer almak umut ve iyimserliği aktif hale getirmemi sağlamaktadır.			
Orkestrada yer almak sahip olduğum duyguların nedenlerini ve durumlarını anlamamı sağlamaktadır.			